

Urząd Statystyczny w Rzeszowie

Mieszkania w województwie podkarpackim

Narodowy Spis Powszechny
Ludności i Mieszkań 2011

RZESZÓW 2014

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Przewodniczący

Marek Cierpień-Wolan

Członkowie

Dorota Jasiukiewicz, Teresa Krzemińska,
Paweł Markocki, Irena Polak, Anna Tworek-Ptak,
Jadwiga Uchman, Elżbieta Wojnar, Józef Wojtak

Sekretarz

Barbara Błachut

Opracowanie publikacji, prace analityczne, obliczeniowe i graficzne
Zespół pracowników Podkarpackiego Ośrodka Badań Regionalnych

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych US

URZĄD STATYSTYCZNY W RZESZOWIE

ul. Jana III Sobieskiego 10, 35-959 Rzeszów
tel.: 17 8535210, 17 8535219; fax: 17 8535157
<http://www.stat.gov.pl/rzesz>
e-mail: SekretariatUSRze@stat.gov.pl

PRZEDMOWA

Publikacja „Mieszkania w województwie podkarpackim” jest kolejnym z serii opracowań, przedstawiającym wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań, który został przeprowadzony w dniach 1 kwietnia – 30 czerwca 2011 r.

Celem niniejszego opracowania jest zapoznanie odbiorców danych z informacjami charakteryzującymi stan zasobów mieszkaniowych zlokalizowanych na terenie województwa podkarpackiego w momencie spisu, jak również zmianami zaobserwowanymi od poprzedniego spisu realizowanego w 2002 r.

Publikacja zawiera informacje na temat liczebności mieszkań w różnorodnych przekrojach, w tym w szczególności mieszkań zamieszkałych, czy też według podmiotów będących właścicielami mieszkań. Przedstawiono również dane na temat jakościowych aspektów istniejących zasobów mieszkaniowych, między innymi wielkości i wieku mieszkań, wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne, a także warunków mieszkaniowych ludności. Wyniki zaprezentowano dla województwa ogółem, w podziale na powiaty oraz miasta i wieś.

Całość opracowania składa się z czterech części: uwag ogólnych i metodycznych zawierających opis źródeł informacji, podstawowych definicji, komentarza analitycznego z opisowo-graficzną interpretacją wyników badania w obszarze zasobów mieszkaniowych oraz części tabelarycznej.

Oddając do Państwa rąk „Mieszkania w województwie podkarpackim” serdecznie dziękuję wszystkim osobom i instytucjom za przekazanie informacji oraz uwag, które przyczynią się do kształtowania i wzbogacania treści analiz i opracowań przygotowywanych w oparciu o informacje z NSP.

Mam nadzieję, że dane spisowe wspomogą gremia decyzyjne i analityków zajmujących się tematyką mieszkaniową oraz będą źródłem inspiracji i prac naukowo-badawczych dla przedstawicieli środowisk naukowych.

Dyrektor Urzędu Statystycznego
w Rzeszowie

dr Marek Cierpień-Wolan

Rzeszów, luty 2014 r.

PREFACE

The publication „Dwellings in Podkarpackie voivodship” is a subsequent book which presents the results of the National Census of Population and Housing conducted in the period from 1 April to 30 June 2011.

The aim of this study is to provide information on dwelling stocks located in Podkarpackie voivodship at the time of the census, as well as on changes observed since the previous census of 2002.

The publication contains information on the number of dwellings in a variety of breakdowns, in particular, by dwellings inhabited and entities that own dwellings. It also presents data on the qualitative aspects of the existing dwelling stocks, including the size and age of dwellings, technical and sanitary installations or housing conditions of the population. The results are presented for the voivodship in total, broken down by powiats as well as urban and rural areas.

The book consists of four parts: general and methodological notes containing a description of the sources of information, basic definitions, analytical commentary including descriptive and graphical interpretation of the results of research in dwelling stocks as well as a tabular part.

Presenting the study „Dwellings in Podkarpackie voivodship” I would like to thank all the persons and institutions for providing information and comments that will contribute to developing and enriching the content of analyzes and reports prepared on the basis of information from the NSP.

I hope that the census data will support decision-making bodies and analysts dealing with housing issues and will be a source of inspiration and research work for representatives of scientific communities.

Director
of the Statistical Office in Rzeszów

Marek Cierpiał-Wolan, Ph.D.

SPIS TREŚCI

	<u>Str.</u>
PRZEDMOWA	3
PREFACE	4
UWAGI OGÓLNE	9
1. Podstawa prawna, termin i zakres podmiotowy spisu ludności i mieszkań 2011	9
2. Podstawowe cele powszechnego spisu ludności i mieszkań 2011	10
3. Zakres podmiotowy badania	11
4. Zakres tematyczny powszechnego spisu mieszkań 2011	11
5. Metoda realizacji spisu i źródła danych wykorzystane w zakresie spisu mieszkań	13
6. Formy upowszechniania wyników spisu	14
7. Uwagi techniczne.....	14
UWAGI METODYCZNE	15
KOMENTARZ ANALITYCZNY	29
1. Stan i zmiany zasobów mieszkaniowych.....	29
2. Własność mieszkań.....	32
3. Wiek mieszkań.....	38
4. Wielkość mieszkań	40
5. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne.....	45
6. Zaludnienie mieszkań	49
7. Mieszkania o warunkach substandardowych.....	51
ANEKS TABELARYCZNY	54

ANEKS TABELARYCZNY

	Tabl.	Str.
Mieszkania zamieszkane stale i ludność w mieszkaniach według powiatów	1	54
Podstawowe wskaźniki warunków mieszkaniowych według powiatów	2	60
Mieszkania zamieszkane i ich struktura według liczby izb.....	3	64
Struktura mieszkań zamieszkałych według liczby izb oraz powiatów.....	4	65
Mieszkania zamieszkane i ich struktura według powierzchni użytkowej.....	5	69
Struktura mieszkań zamieszkałych według powierzchni użytkowej oraz powiatów	6	69
Mieszkania zamieszkane według wyposażenia w instalacje.....	7	74
Struktura mieszkań zamieszkałych według wyposażenia w instalacje oraz powiatów...	8	75
Mieszkania zamieszkane stale i ludność w mieszkaniach według stopnia wyposażenia w instalacje.....	9	80
Mieszkania zamieszkane stale i ludność w mieszkaniach według liczby osób na 1 izbę	10	81
Mieszkania zamieszkane stale i ludność w mieszkaniach według powierzchni użytkowej przypadającej na 1 osobę.....	11	82
Mieszkania według zamieszkania oraz powiatów w 2011 r.....	1(12)	83
Zamieszkane mieszkania i inne pomieszczenia i zamieszkująca w nich ludność według powiatów w 2011 r.	2(13)	85
Mieszkania zamieszkane według form własności oraz powiatów w 2011 r.	3(14)	87
Ogólne dane o zamieszkałych mieszkaniach i warunkach mieszkaniowych według form własności w 2011 r.	4(15)	90
Mieszkania zamieszkane według okresu budowy budynku oraz form własności w 2011 r.	5(16)	96
Mieszkania zamieszkane według liczby izb oraz okresu budowy budynku w 2011 r.	6(17)	108
Mieszkania zamieszkane według liczby izb oraz form własności w 2011 r.	7(18)	111
Mieszkania zamieszkane według liczby izb oraz sposobu wykorzystywania pokoi w 2011 r.	8(19)	117
Mieszkania zamieszkane według powierzchni użytkowej oraz okresu budowy budynku w 2011 r.....	9(20)	120
Mieszkania zamieszkane według powierzchni użytkowej oraz form własności w 2011 r.	10(21)	123
Mieszkania zamieszkane według powierzchni użytkowej i sposobu jej wykorzystania w 2011 r.	11(22)	129
Mieszkania zamieszkane według wyposażenia w wodociąg i ustęp oraz liczby izb w 2011 r.	12(23)	132
Mieszkania zamieszkane według wyposażenia w wodociąg i ustęp oraz okresu budowy budynku w 2011 r.....	13(24)	138
Mieszkania zamieszkane według wyposażenia w wodociąg i ustęp oraz form własności w 2011 r.....	14(25)	144
Mieszkania zamieszkane bez wodociągu i bez ustępu według okresu budowy budynku w 2011 r.	15(26)	150

	Tabl.	Str.
Mieszkania zamieszkane bez wodociągu i bez ustępu według form własności w 2011 r. .	16(27)	156
Mieszkania zamieszkane według wyposażenia w łazienkę, wodociąg i gaz oraz liczby izb w 2011 r.....	17(28)	162
Mieszkania zamieszkane według wyposażenia w łazienkę, wodociąg i gaz oraz okresu budowy budynku w 2011 r.....	18(29)	168
Mieszkania zamieszkane według wyposażenia w łazienkę, wodociąg i gaz oraz form własności w 2011 r.....	19(30)	174
Mieszkania zamieszkane według sposobu ich ogrzewania oraz liczby izb w 2011 r.	20(31)	183
Mieszkania zamieszkane według sposobu ich ogrzewania oraz okresu budowy budynku w 2011 r.....	21(32)	192
Mieszkania zamieszkane według sposobu ich ogrzewania oraz form własności w 2011 r. ..	22(33)	201
Mieszkania zamieszkane ogrzewane indywidualnie i powierzchnia tych mieszkań według zastosowania paliwa – energii do ogrzewania oraz form własności w 2011 r....	23(34)	216
Mieszkania zamieszkane według stopnia wyposażenia w instalacje, powierzchni użytkowej oraz liczby izb w 2011 r.	24(35)	234
Mieszkania zamieszkane według stopnia wyposażenia w instalacje oraz okresu budowy budynku w 2011 r.....	25(36)	243
Mieszkania zamieszkane według stopnia wyposażenia w instalacje oraz form własności w 2011 r.....	26(37)	252
Mieszkania zamieszkane stale według liczby osób oraz liczby izb i liczby pokoi w 2011 r.	27(38)	267
Mieszkania zamieszkane stale według liczby osób oraz powierzchni użytkowej w 2011 r. .	28(39)	270
Mieszkania zamieszkane stale według liczby pokoi i rodzaju pomieszczenia kuchennego w 2011 r.	29(40)	273
Mieszkania zamieszkane stale według liczby osób na 1 izbę oraz liczby izb w 2011 r...	30(41)	274
Mieszkania zamieszkane stale według liczby osób na 1 izbę okresu budowy budynku w 2011 r.	31(42)	277
Mieszkania zamieszkane stale według liczby osób na 1 izbę oraz form własności w 2011 r....	32(43)	280
Mieszkania zamieszkane stale według powierzchni użytkowej na 1 osobę oraz okresu budowy budynku w 2011 r.....	33(44)	286
Mieszkania zamieszkane stale według powierzchni użytkowej na 1 osobę oraz form własności w 2011 r.....	34(45)	292
Mieszkania zamieszkane stale według liczby osób na 1 pokój oraz liczby pokoi w 2011 r. .	35(46)	298
Mieszkania zamieszkane stale według liczby osób na 1 pokój oraz form własności w 2011 r.	36(47)	301
Mieszkania zamieszkane stale według stopnia wyposażenia w instalacje i liczby osób na 1 pokój w 2011 r.	37(48)	307
Mieszkania zamieszkane stale o warunkach substandardowych według form własności w 2011 r.	38(49)	310
Mieszkania niezamieszkane według form własności, okresu wybudowania budynku, powierzchni użytkowej, liczby izb w mieszkaniu oraz wyposażenia w instalację w 2011 r.	39(50)	313

MAPY	Mapa	Str.
Przyrost liczby mieszkań zamieszkałych w latach 2002-2011	1	31
Struktura mieszkań zamieszkałych w miastach według rodzaju podmiotów będących ich właścicielem oraz powiatów w 2011 r.	2	37
Odsetek mieszkań zamieszkałych wyposażonych w 3 podstawowe instalacje techniczno-sanitarne w 2011 r.	3	48
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² na osobę według powiatów	4	49

WYKRESY	Wykres	Str.
Struktura mieszkań zamieszkałych według podmiotów będących ich właścicielami w latach 2002 i 2011	1	32
Struktura powierzchni użytkowej według podmiotów będących ich właścicielami w 2011 r.	2	33
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych w latach 2002 i 2011 .	3	40
Przeciętna liczba izb w mieszkaniach zamieszkałych w latach 2002 i 2011	4	41
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych według powiatów w 2011 r.	5	41
Przeciętna liczba izb w mieszkaniach zamieszkałych według powiatów w 2011 r.	6	43

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło;
 Zero (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
 (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05;
 Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe;
 „W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

- cd. = ciąg dalszy
 dok. = dokończenie
 Dz. U. = Dziennik Ustaw
 m² = metr kwadratowy
 p. proc. = punkt procentowy
 poz. = pozycja
 r. = rok
 tys. = tysiąc
 UE = Unia Europejska

UWAGI OGÓLNE

W wyniku przeprowadzonego spisu powszechnego mieszkań i budynków uzyskano zestaw danych charakteryzujących zasoby mieszkaniowe zlokalizowane na terenie Polski według stanu na 31 marca 2011 r. Informacje te zbierane regularnie w ramach spisów powszechnych w cyklach około 10-letnich umożliwiają ocenę rozwoju zasobów mieszkaniowych w czasie pod względem zarówno ilościowym, jak i jakościowym.

W niniejszej części publikacji zwrócono uwagę na wybrane aspekty oceny zmian w sytuacji mieszkaniowej w latach 2002-2011 przeprowadzonej w oparciu o wyniki spisów powszechnych za lata 2002 i 2011. Wszystkie odniesienia do wymienionych lat dotyczą stanu na moment danego spisu, tj. 20 maja 2002 r. i 31 marca 2011 r. Dane zaprezentowane w tablicach źródłowych umożliwiają przeprowadzenie bardziej szczegółowych analiz.

Komentarz analityczny odnosi się do wyników na temat stanu zasobów, ich jakości i innych charakterystyk dla zbiorowości mieszkań zamieszkałych. Analizy wyników i opisu zmian dokonano w skali województwa i w przekroju miasto-wieś. Dla uchwycenia zależności na poziomie regionalnym niektóre zjawiska zaprezentowano w przekroju powiatów.

1. Podstawa prawna i metody realizacji spisu ludności i mieszkań 2011

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań w Polsce w 2011 roku był pierwszym spisem realizowanym od czasu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej i przeprowadzony został na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **w okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca 2011 r. według stanu w dniu 31 marca 2011 roku, o godz. 24.00.**

Ramy tematyki spisu ludności i mieszkań w 2011 roku, zakres, formę, tryb, granice obowiązków statystycznych i dobrowolności udziału w badaniach określiła Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań w 2011 r. (Dz.U. z 26 marca 2010 r. Nr 47, poz. 277) wraz z aktami wykonawczymi do ustawy oraz Rozporządzenie (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 763/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań (Dz.U.UE.L. z dnia 13. 08. 2008 r. Nr 218).

Komisja Europejska przygotowując podstawy prawne przeprowadzania spisów na obszarze UE wzięła pod uwagę dynamiczny rozwój systemów administracyjnych i rozwiązań informatycznych wykorzystywanych przy wyborze metody spisu. W przepisach

Rozporządzenia PE i Rady nr 763/2008 określone zostały szczegółowo źródła, które mogą być wykorzystywane dla pozyskania danych statystycznych dla potrzeb spisu.

W szczególności są to:

- a) tradycyjne spisy powszechne,
- b) spisy powszechne oparte na danych z rejestrów administracyjnych,
- c) połączenie tradycyjnych spisów powszechnych z badaniami reprezentacyjnymi,
- d) połączenie spisów powszechnych w oparciu o dane z rejestrów administracyjnych z badaniami reprezentacyjnymi,
- e) połączenie spisów powszechnych w oparciu o dane z rejestrów administracyjnych z tradycyjnymi spisami powszechnymi,
- f) połączenie spisów powszechnych w oparciu o dane z rejestrów administracyjnych z badaniami reprezentacyjnymi oraz tradycyjnymi spisami powszechnymi,
- g) odpowiednie badania oparte na próbie rotacyjnej (tzw. „kroczące” spisy powszechne).

Rozporządzenie nr 763/2008 jest pierwszym aktem prawnym na skalę międzynarodową, który traktuje równorzędnie różne rodzaje podejścia do przeprowadzania spisów ludności i mieszkań w krajach członkowskich UE.

2. Podstawowe cele spisu ludności i mieszkań 2011

Podstawowe cele Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2011 roku można sprecyzować następująco:

- 1) zaspokojenie potrzeb informacyjnych kraju, zwłaszcza zebranie informacji, których nie można uzyskać z innych źródeł,
- 2) dostarczenie informacji na poziomie jednostek podstawowego podziału administracyjnego kraju,
- 3) możliwie szeroka charakterystyka zmian, jakie zaszły w okresie 2002-2011 w podstawowych strukturach demograficzno-społecznych ludności, gospodarstw domowych i rodzin oraz zmian w wielkości i standardzie zasobów mieszkaniowych,
- 4) zebranie oraz dostarczenie informacji niezbędnych do zabezpieczenia potrzeb międzynarodowych Unii Europejskiej oraz ONZ,
- 5) aktualizacja bazy do budowy operatów losowania do badań reprezentacyjnych prowadzonych poprzez obserwacje gospodarstw domowych, czy też badania zasobów mieszkaniowych.

3. Zakres podmiotowy badania

Narodowemu Spisowi Powszechnemu Ludności i Mieszkań 2011 podlegały:

- osoby stale zamieszkałe i czasowo przebywające w mieszkaniach, budynkach, obiektach i pomieszczeniach,
- mieszkania i budynki, w których znajdują się mieszkania zamieszkane lub niezamieszkane oraz zamieszkane obiekty zbiorowego zakwaterowania i inne zamieszkane pomieszczenia niebędące mieszkaniami,
- osoby niemające miejsca zamieszkania.

Spis ludności i mieszkań nie obejmował:

- szefów i cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędników konsularnych państw obcych, członków rodzin tych osób oraz korzystających z przywilejów i immunitetów na mocy umów, ustaw lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych (pozostali cudzoziemcy przebywający w Polsce byli spisywani na ogólnych zasadach),
- osoby ubiegające się o azyl,
- mieszkań, budynków, obiektów i pomieszczeń będących własnością przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych.

4. Zakres tematyczny powszechnego spisu mieszkań 2011

Przy ustalaniu zakresu przedmiotowego spisu ludności i mieszkań 2011 została przeprowadzona analiza wykorzystania wyników poprzedniego spisu oraz analiza nowych potrzeb informacyjnych. Brano również pod uwagę możliwości pozyskania tych informacji z innych źródeł, przede wszystkim z systemów informacyjnych administracji publicznej, a także konieczność zachowania w czasie pełnej porównywalności danych oraz zobowiązania międzynarodowe określone w rozporządzeniu nr 763/2008.

Wyniki spisu pozwalają na ocenę ilościowych i jakościowych zmian jakie zaszły w zasobach mieszkaniowych. Umożliwiają wyszacowanie potrzeb mieszkaniowych, wynikających zarówno z fizycznego braku mieszkań, jak również z powodu konieczności wymiany istniejących zasobów lub zasobów nie nadających się do remontu.

W ramach tematyki mieszkaniowej ujęto w spisie następujące zagadnienia:

- 1) rodzaj zamieszkanymi pomieszczeń,

- 2) charakterystyka mieszkań zamieszkałych według rodzaju zajmowania mieszkania, własności mieszkania, wielkości mieszkania, w tym: liczba izb z wyszczególnieniem pokoi, pomieszczeń kuchennych i innych izb oraz powierzchnia użytkowa mieszkań, wyposażenia w instalacje sanitarno-techniczne, sposób ogrzewania mieszkania,
- 3) charakterystyka budynków z zamieszkanymi lokalami mieszkalnymi, w tym: rodzaj budynku, forma własności budynku, liczba mieszkań w budynku, rok wybudowania,
- 4) informacje o tytule prawnym do zajmowanego mieszkania.

Integralną częścią spisów ludności w polskiej praktyce są spisy mieszkań i budynków, w których są zlokalizowane mieszkania. Zebrane podczas spisu informacje umożliwiają wyszacowanie potrzeb mieszkaniowych, wynikających zarówno z fizycznego braku mieszkań, jak również z powodu konieczności wymiany istniejących zasobów lub zasobów nie nadających się do remontu.

Z zakresu tematyki mieszkaniowej ujęto w spisie następujące zagadnienia:

- 1) rodzaj zamieszkałych pomieszczeń,
- 2) charakterystyka mieszkań, w tym:
 - mieszkania zamieszkane według rodzaju zajmowania mieszkania, własności mieszkania, wielkości mieszkania, w tym: liczba izb z wyszczególnieniem pokoi, pomieszczeń kuchennych i innych izb oraz powierzchnia użytkowa mieszkań, wyposażenia w instalacje sanitarno-techniczne, sposób ogrzewania mieszkania,
 - mieszkania niezamieszkane, dodatkowo charakteryzowane według przeznaczenia oraz przyczyny niezamieszkania,
- 3) charakterystyka budynków z zamieszkanymi lokalami mieszkalnymi, w tym: rodzaj budynku, forma własności budynku, liczba mieszkań w budynku, rok wybudowania,
- 4) informacje o tytule prawnym do zajmowanego mieszkania.

5. Metoda realizacji spisu i źródła danych wykorzystane w zakresie spisu mieszkań

W Polsce dotychczasowa praktyka spisowa opierała się na tradycyjnym sposobie przeprowadzania spisów, który polegał na angażowaniu rachmistrzów spisowych, odwiedzających wszystkie zamieszkane jednostki i zapisujących uzyskane bezpośrednio od respondentów informacje na formularzach spisowych, dostępnych w formie papierowej. Następnie dane z formularzy były rejestrowane oraz już w formie elektronicznej podlegały dalszemu opracowaniu. Taka organizacja spisu okazała się jednak bardzo kosztowna

i pracochłonna. Z tego względu Polska zdecydowała się w spisie 2011 na odejście od tradycyjnej metody na rzecz metody mieszanej, polegającej na połączeniu danych z rejestrów i systemów informacyjnych z danymi poszukiwanymi w bezpośrednich badaniach statystycznych. Zastosowane rozwiązania miały przede wszystkim zmniejszyć koszty spisu oraz obciążenie osób objętych spisem, przy zachowaniu wysokiej jakości wyników spisu.

W ramach powszechnego spisu mieszkań 2011 w pierwszej kolejności skorzystano z danych administracyjnych, tj. Krajowego Rejestru Urzędowego Podziału Terytorialnego Kraju (TERYT). Rejestr ten zawiera adresy budynków i mieszkań w układzie rejonów statystycznych i obwodów spisowych wraz z informacjami charakteryzującymi zasoby mieszkaniowe, np. rodzaj budynku, czy typ budynku mieszkalnego. Rejestr został wykorzystany do przygotowania i aktualizacji wykazu adresowo-mieszkaniowego, a następnie do utworzenia operatu adresowo-mieszkaniowego do losowania próby do badania reprezentacyjnego. Stanowił również bezpośrednie źródło danych spisowych.

W zakresie spisu budynków i mieszkań oprócz informacji zawartych w rejestrze TERYT wykorzystano dane zgromadzone w tzw. Bazie budynkowej stworzonej na potrzeby spisu w oparciu o dane pochodzące ze sprawozdawczości bieżącej, jak również z badania przeprowadzonego jednorazowo w celu aktualizacji danych dla budynków wielomieszkaniowych. Badaniem objęto wszystkie podmioty zarządzające bądź administrujące budynkami, które zostały zobowiązane do przekazania informacji dotyczących wybranych cech i parametrów poszczególnych budynków poprzez wypełnienie indywidualnie dla każdego z nich formularza elektronicznej karty budynku. Istotne źródło informacji stanowiły również dane zebrane w ramach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 r.

Dane na temat budynków i mieszkań niewystępujące w systemach informacyjnych administracji publicznej lub niespełniające wymogów jakości danych statystycznych zebrano bezpośrednio od osób objętych **badaniem reprezentacyjnym**. Badanie zostało przeprowadzone na około 20% próbie mieszkań w skali kraju. Jednostką losowania było mieszkanie, a dokładniej jego adres. W efekcie do badania reprezentacyjnego wylosowano ponad 2 744 tys. mieszkań spośród prawie 13,5 mln mieszkań znajdujących się w operacie losowania.

W celu wyeliminowania formularzy papierowych przewidziano zastosowanie nowoczesnych technik gromadzenia danych. Informacje przekazywane były przez respondentów przy użyciu formularza elektronicznego przez Internet lub w ramach wywiadu bezpośredniego przeprowadzonego przez rachmistrza spisowego. W przypadku przekazania

niepełnych informacji kontaktowano się ze sprawozdawcą telefonicznie. W zakresie informacji na temat statusu zamieszkania mieszkania skorzystano z danych zebranych w ramach badania pełnego ludności.

6. Formy upowszechniania wyników spisu

W upowszechnianiu danych spisowych wykorzystywane są następujące sposoby:

- publikacje tabelaryczno-analityczne (w formie elektronicznej i papierowej),
- udostępnianie danych na nośnikach informatycznych,
- udostępnianie danych poprzez Internet,
- Bank Danych Lokalnych (BDL),
- bezpośredni dostęp do wynikowych informacji statystycznych w Analitycznej Bazie Mikro danych (ABM)

W zakresie tematyki mieszkaniowej, oprócz niniejszego opracowania, wydana została publikacja wojewódzka "Zamieszkane budynki w województwie podkarpackim".

7. Uwagi techniczne

W tablicach, zarówno w tekście jak i w aneksie, wprowadzono automatyczne zaokrąglenia, co niekiedy może powodować drobne rozbieżności w sumowaniu danych na wyższych poziomach agregacji.

UWAGI METODYCZNE

W celu ułatwienia właściwej interpretacji wyników spisu, poniżej zostały zamieszczone podstawowe definicje pojęć i klasyfikacje.

Pojęcia i definicje spisowe

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb, łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany do celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Przez pomieszczenie pomocnicze należało rozumieć: przedpokój, hol, łazienkę, ustęp, garderobę, spiżarnia, schowek i inne pomieszczenia znajdujące się w obrębie mieszkania, służące mieszkalnym i gospodarczym potrzebom mieszkańców.

W przypadku wieloizbowego lokalu lub domu indywidualnego (jednorodzinnego), w którym zamieszkiwało 2 lub więcej odrębnych gospodarstw domowych, zajmujących wyłącznie dla siebie odrębne izby i inne pomieszczenia, obowiązywała zasada, że jeśli w obrębie tego lokalu lub domu znajdowało się przynajmniej jedno pomieszczenie, takie jak: kuchnia, łazienka lub ustęp, użytkowane wspólnie przez te gospodarstwa, to taki lokal (dom) stanowił jedno mieszkanie. Jeżeli nie zachodził przypadek wspólnego użytkowania wymienionych pomieszczeń, to zespoły pomieszczeń zajmowanych przez poszczególne gospodarstwa uznano za odrębne mieszkania.

Za **mieszkanie zamieszkane** uznano takie, w którym spisano jedną lub więcej osób i co najmniej jedną z tych osób uznano za faktycznie stale zamieszkałą. Za mieszkanie **zamieszkane czasowo** uznano takie, w którym spisano jedną lub więcej osób, ale żadna z tych osób nie została uznana za mieszkańca faktycznie stale zamieszkałego na danym terenie.

Za **mieszkanie niezamieszkane** uznano takie, w którym nie spisano żadnej osoby, ani jako mieszkającej stale ani jako przebywającej czasowo.

Dla tej kategorii mieszkań ustalono przyczynę, z powodu, której mieszkanie jest niezamieszkane. Pod względem przyczyn niezamieszkania sklasyfikowano mieszkania na:

- ✓ jeszcze niezasiedlone w budynkach nowo zbudowanych lub rozbudowanych,
- ✓ niezamieszkane z powodu zmiany lokatora - do wtórnego zasiedlenia (przeznaczone

do wynajmu lub na sprzedaż),

- ✓ niezamieszkane z powodu przeprowadzania remontu lub oczekiwania na remont,
- ✓ przeznaczone do rozbiórki bądź opuszczone z różnych przyczyn i nie ustalono, czy będą rozebrane czy wykorzystywane do celów niemieszkalnych,
- ✓ przeznaczone do czasowego lub sezonowego przebywania (drugie mieszkania),
- ✓ wynajęte placówce dyplomatycznej lub konsularnej innego państwa; ta grupa mieszkań z reguły była zamieszkana, ale przez osoby nieobjęte spisem (korzystające z dyplomatycznego immunitetu) i z tego względu uznane za niezamieszkane,
- ✓ wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej.

Za **izbę** uznano pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami sięgającymi od podłogi do sufitu, z **bezpośrednim oświetleniem dziennym i o powierzchni nie mniejszej niż 4 m²**.

Izbami są pokoje oraz kuchnie spełniające powyższe kryteria. Inne pomieszczenia w mieszkaniu, takie jak: przedpokój, hol, łazienka, ubikacja, spiżarnia, schowek, garderoba, alkowa, obudowana weranda, ganek, są pomieszczeniami pomocniczymi i nie uznaje się ich za izby.

W spisie wykazano odrębnie pokoje i odrębnie kuchnie będące izbami. Spośród ogólnej liczby pokoi wyodrębniono **pokoje wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej** tj. takie, które wykorzystywane były, jako siedziby różnych firm, biur, kancelarii, gabinetów, pracowni, warsztatów, zakładów itd. Pokoje te były spisywane tylko wówczas, gdy znajdowały się w obrębie mieszkania i nie prowadziło do nich oddzielne wejście z ulicy, podwórza lub ogólnodostępnego korytarza.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to suma powierzchni wszystkich pomieszczeń znajdujących się w obrębie mieszkania, a w szczególności: pokoi, kuchni (z oknem i bez okna), alkow, spiżarni, przedpokoi, holi, łazienek, ubikacji, obudowanej werandy lub ganku oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnemu lub gospodarczemu potrzebom mieszkańców lokalu, bez względu na ich przeznaczenie i sposób użytkowania. W powierzchni użytkowej mieszkania uwzględniono również powierzchnię pokoi wykorzystywanych wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej tj. tych, które wykazane zostały w liczbie pokoi, a także powierzchnię innych pomieszczeń wykorzystywanych do tej działalności, jeżeli nie prowadziło do nich oddzielne wejście z ulicy, podwórza lub ogólnodostępnego korytarza.

Nie zaliczono do powierzchni użytkowej mieszkania powierzchni: balkonów, tarasów

i loggii, antresol, szaf i schowków w ścianach, pralni, suszarni, strychów, piwnic i komórek przeznaczonych do przechowywania opału oraz powierzchni garaży.

W budynkach typu wiejskiego do powierzchni użytkowej mieszkania z reguły zaliczono powierzchnię sieni. Nie uznawano sieni za część składową mieszkania i nie wliczano jej powierzchni do powierzchni użytkowej mieszkania tylko wówczas, gdy:

- ✓ sień łączyła część mieszkalną budynku z częścią inwentarską lub gospodarską, oprócz sieni znajduje się na tej samej kondygnacji przedpokój
- ✓ w budynku znajdowało się więcej niż jedno mieszkanie, a sień użytkowana była wspólnie jako ogólnodostępny korytarz.

Powierzchnię pod schodami znajdującymi się w budynku indywidualnym wliczono do powierzchni użytkowej mieszkania, gdy w budynku znajduje się tylko 1 mieszkanie, nie wlicza się zaś, gdy w budynku znajdują się 2 lub więcej mieszkań; schody i powierzchnię pod nimi uznaje się wówczas za część ogólnie komunikacyjną.

W budynkach jednorodzinnych będących w budowie, ale już w części zamieszkałych, w powierzchni użytkowej mieszkania należy uwzględnić tylko powierzchnię izb i pomieszczeń pomocniczych wykończonych.

Dane o powierzchni użytkowej mieszkań pochodzą z informacji podanych przez lokatorów, na podstawie oświadczenia, bądź dobrowolnego okazania dokumentów, np. umowy najmu, książeczki opłat za mieszkanie, planu domu jednorodzinnego, przeprowadzanych pomiarów poszczególnych pomieszczeń (wchodzących w skład mieszkania).

Powierzchnia użytkowa mieszkania wykorzystywana wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej jest to suma powierzchni pokoi wykorzystywanych wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, a także powierzchnia innych pomieszczeń wykorzystywanych do tej działalności, jeżeli nie prowadzi do nich oddzielne wejście z ulicy, podwórza lub ogólnodostępnego korytarza.

Rodzaj podmiotu będącego właścicielem mieszkania

W spisie ustalono rodzaj podmiotu, który posiadał prawo własności do mieszkania. Stan prawny do mieszkania ustalano na tzw. krytyczny moment spisu. Pod względem rodzaju podmiotów władających sklasyfikowano mieszkania na stanowiące własność:

- ✓ **osób fizycznych** - za mieszkania stanowiące własność osób fizycznych uznano mieszkanie, do którego prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej, np.

współmałżonkowie), przy czym osoba ta może być właścicielem całej nieruchomości, na której położone jest mieszkanie lub posiadać udział w nieruchomości wspólnej, jako prawo związane z odrębną własnością lokalu mieszkalnego np. znajdującego się w budynku objętym wspólnotą mieszkaniową. Prawo własności całej nieruchomości lub tylko lokalu mieszkalnego z przypisaną częścią nieruchomości (tzw. udziałem w nieruchomości wspólnej) powinno być ujawnione w księdze wieczystej, a w razie jej braku w innym dokumencie potwierdzającym własność,

- ✓ **spółdzielni mieszkaniowych** - dotyczy mieszkań spółdzielczych (własnościowych i lokatorskich), znajdujących się w budynkach stanowiących własność lub współwłasność spółdzielni mieszkaniowej, z wyjątkiem mieszkań, dla których na mocy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych zostało ustanowione prawo odrębnej własności na rzecz jednej lub kilku osób fizycznych i w związku z tym należy je kwalifikować do kategorii "osoba fizyczna". Mieszkanie funkcyjne stanowiące własność spółdzielni mieszkaniowej zajmowane na podstawie stosunku najmu, np. przez dozorcę domu, pracownika obsługi technicznej, zakwalifikowano do kategorii "spółdzielnia mieszkaniowa".
- ✓ **gmin** - wykazano tu mieszkania znajdujących się w budynkach stanowiących w całości własność gminy oraz mieszkań będących własnością gminy, ale znajdujących się w budynkach stanowiących nieruchomości wspólne, (w których funkcjonują tzw. wspólnoty mieszkaniowe), tj. mieszkań, które służą zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych ogółu mieszkańców gminy oraz przekazanych gminie, ale pozostających w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakładów opieki zdrowotnej, ośrodków pomocy społecznej, jednostek systemu oświaty, jednostek kultury, tj. mieszkań służących głównie zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych pracowników tych jednostek, jak również stanowiących własność Skarbu Państwa, ale przekazane gminie w tzw. "przymusowy zarząd". Do kategorii tej zakwalifikowano również mieszkania będące własnością powiatu (lokalnej, powiatowej wspólnoty samorządowej) niestanowiące mienia jakiegokolwiek gminy, a także mieszkania będące własnością gminy znajdujące się w zarządzie komunalnej jednostki organizacyjnej specjalnie powołanej do zarządzania tymi zasobami mieszkaniowymi (np. Przedsiębiorstwo/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, Zarząd Domów Komunalnych) i nie należy ich utożsamiać z zasobami mieszkaniowymi tegoż zakładu pracy (patrz kategoria "zakład pracy").

✓ **Skarbu Państwa** zaliczono tu mieszkania:

- przejęte (od likwidowanych PGR-ów) i pozostające w zasobie Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- przejęte i pozostające w zasobie Wojskowej Agencji Mieszkaniowej - w zasobie Wojskowej Agencji Mieszkaniowej,
- pozostających w zarządzie jednostek podległych ministrom: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji, Sprawiedliwości oraz Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu,
- pozostających w zarządzie organów: władzy państwowej, administracji państwowej oraz kontroli państwowej,
- oddanych przez jednostkę reprezentującą Skarb Państwa w użytkowanie, dzierżawę lub najem przedstawicielstwom dyplomatycznym i urzędom konsularnym państw obcych,

✓ **zakładów pracy** - dotyczy mieszkań, które są własnością:

- przedsiębiorstw państwowych, a także państwowych jednostek organizacyjnych, np. instytutów naukowo-badawczych, wyższych uczelni, instytucji artystycznych,
- przedsiębiorstw komunalnych, np. transportu miejskiego, wodociągów i kanalizacji, energetyki ciepłej itp., z wyjątkiem przedsiębiorstw gospodarki mieszkaniowej,
- przedsiębiorstw prywatnych - działających w formie spółek bądź spółdzielni, z wyjątkiem spółdzielni mieszkaniowych.

✓ **towarzystw budownictwa społecznego** - wykazano tu mieszkania znajdujących się w budynkach będących własnością podmiotu prawnego, który w swojej nazwie ma wyrazy "towarzystwo budownictwa społecznego" lub skrót "TBS", bez względu na fakt partycypowania w kosztach budowy budynku innego podmiotu (gminy, spółdzielni mieszkaniowej, zakładu pracy) w zamian za uzyskanie mieszkań (na zasadzie najmu) dla wskazanych przez te podmioty osób trzecich.

✓ **innych** podmiotów - do tej kategorii zaliczono mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku - przeznaczone na sprzedaż, ale jeszcze niesprzedane osobom fizycznym lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, partii, związków zawodowych itp.

Przez **pomieszczenie kuchenne** (kuchnię) rozumiano wydzielone ścianami pomieszczenie w mieszkaniu (z oknem lub bez), przeznaczone i odpowiednio wyposażone do

przygotowywania posiłków i do tego celu głównie wykorzystywane, bez względu na to, czy używane jest również do spożywania posiłków, spania czy innych celów mieszkalnych.

Ze względu na różne przypadki rozwiązania kuchni w mieszkaniu, w spisie przyjęto następujące kategorie:

- **izby kuchenne**, tj. pomieszczenia z oknem i o powierzchni (podłogi) 4 m² lub większej,
- **pomieszczenia kuchenne nie będące izbami**, tj. pomieszczenia bez okna (tzw. ciemne kuchnie) lub nie spełniające kryterium powierzchni, czyli o powierzchni (podłogi) mniejszej niż 4 m²,
- **kuchnie stanowiące część pokoju wielofunkcyjnego**; sytuacja ta występowała wówczas, gdy kuchnia stanowiła część dużego pokoju, spełniającego wielorakie funkcje: kuchni, jadalni, pokoju wypoczynkowego, niekiedy również sypialni.

Urządzenia (instalacje) techniczno-sanitarne w mieszkaniu

Wykazano w spisie urządzenia czynne jak i chwilowo nieczynne, a także te, które już zainstalowano w mieszkaniu ale nie podłączono ich jeszcze do sieci. Nie spisano natomiast urządzeń, które na skutek znacznych uszkodzeń były nieczynne dłużej niż rok.

Jako wyposażone w **wodociąg** uznano mieszkanie, w obrębie, którego znajdował się kran z wodą bieżącą. Urządzenie wykazano w podziale na podłączone do sieci (wodociąg sieciowy) bądź stanowiące urządzenia lokalne.

Przez **sieć wodociągową** rozumiano układ połączonych ze sobą przewodów przeznaczonych do przesyłu wody między ujęciem, a odbiorcą. W skład sieci wodociągowej wchodzi: przewody magistralne, przewody rozdzielcze i połączenia domowe zwane przyłączami.

Przez **wodociąg lokalny** rozumiano wodociąg, który doprowadza wodę do jednego, lub kilku budynków sąsiednich ze źródła ujęcia wody (przydomowej studni głębinowej), poprzez zestaw hydroforowy składający się z pompy, zbiornika wodno-powietrznego (hydrofora) i przekaźnika ciśnieniowego. Zadaniem zestawu jest zapewnienie odpowiedniego, stabilnego ciśnienia w domowej instalacji wodociągowej.

Ustęp splukiwany

W spisie wykazano tylko urządzenia znajdujące się w obrębie mieszkania, splukiwane wodą ze spluczki podłączonej do instalacji wodociągowej, niezależnie czy urządzenie to jest w oddzielnym pomieszczeniu (WC), czy w łazience.

Informacje wykazano w podziale według rodzaju instalacji odprowadzającej nieczystości z budynku: do sieci kanalizacyjnej, do urządzenia lokalnego.

Przez **sieć kanalizacyjną** rozumiano układ połączonych ze sobą przewodów, które służą do odprowadzenia ścieków sanitarnych i wód deszczowych z budynków do oczyszczalni ścieków. Przewody te, w zależności od wielkości i funkcji zwane są kolektorami, kanałami głównymi, kanałami bocznymi i przyłączami domowymi (przykanalikami).

Przez kanalizację lokalną rozumiano kanalizację dla jednego, kilku, bądź kilkunastu gospodarstw domowych, zamieszkujących w jednym bądź kilku budynkach. Zebrane razem ścieki są odprowadzane w jedno miejsce, w którym znajduje się osiedlowa oczyszczalnia. W niej unieszkodliwia się ścieki i następnie odprowadza do gruntu bądź ciekłu wodnego.

Za **łazienkę** uznano pomieszczenie w mieszkaniu, w którym zainstalowana jest wanna lub kabina prysznicowa, bądź oba te urządzenia oraz urządzenie odprowadzające zużyta wodę na zewnątrz budynku (do sieci kanalizacyjnej lub do szamba).

Rozróżniono **instalacje gazu z sieci i gazu z butli**. Nie brano pod uwagę butli turystycznych, a jedynie butle o pojemności 11 kg i większe, w tym również „kontenery” z gazem płynnym, z których gaz dostarczany jest do więcej niż 1 mieszkania, np. do całego budynku wielomieszkaniowego lub kilku budynków jednorodzinnych.

Sposób ogrzewania mieszkania

Rozróżniono w spisie 4 główne sposoby ogrzewania:

- ✓ centralne ogrzewanie z sieci,
- ✓ centralne ogrzewanie indywidualne,
- ✓ piece,
- ✓ pozostały sposób ogrzewania.

Za **centralne ogrzewanie z sieci** uznano każdą instalację doprowadzającą ciepło (gorącą wodę, parę wodną lub gorące powietrze) z centralnego źródła jego wytwarzania do poszczególnych pomieszczeń w mieszkaniu.

Na drugim stopniu podziału, mieszkania ogrzewane przy pomocy c.o. pogrupowano, w zależności od źródła wytwarzania ciepła, na wyposażone w:

- ✓ **centralne ogrzewanie z sieci**; wykazywano wówczas, gdy ciepło doprowadzane jest z elektrociepłowni, ciepłowni lub lokalnej kotłowni, ewentualnie przy wykorzystaniu baterii słonecznych (np. spółdzielczej) obsługującej więcej niż 1 budynek,
- ✓ **centralne ogrzewanie indywidualne** wykazywano wtedy, gdy źródło wytwarzania ciepła znajduje się w budynku jednorodzinny (piec do c.o. zainstalowany jest we własnej kotłowni lub w innym pomieszczeniu, np. w piwnicy, bądź też zainstalowane jest elektryczne ogrzewanie podłogowe) bądź też źródło ciepła znajduje się w obrębie mieszkania zlokalizowanego w budynku wielorodzinnym (tzw. instalacja etażowa), np. piec do c.o. zainstalowany jest w kuchni czy w łazience.

Piece - zaliczono tu ogrzewanie poszczególnych pomieszczeń w mieszkaniu piecami kaflowymi bądź różnymi piecami przenośnymi na paliwa stałe, np. na węgiel, koks, drewno, trociny, a także piecami kaflowymi z wmontowanymi w nich grzałkami elektrycznymi.

Pozostały sposób ogrzewania - do tego sposobu zaliczono tzw. oszczędnościowe piecyki gazowe - na gaz z sieci lub z butli (są to piecyki nie związane z obiegiem wody, dmuchawy elektryczne, przenośne piece olejowe (typu kaloryfer) podłączone do prądu.

Przy stosowaniu kilku sposobów ogrzewania wykazano sposób przeważający.

Rodzaj stosowanego paliwa - energii do ogrzewania

Rodzaj paliwa (energii) stosowanego do ogrzewania mieszkania ustalano tylko w tych mieszkaniach, które ogrzewane były za pomocą instalacji centralnego ogrzewania indywidualnego, pieca lub innego sposobu. Nie ustalano rodzaju paliwa, jeżeli mieszkanie było ogrzewane za pomocą instalacji centralnego ogrzewania zbiorowego (tj. z sieci lub z kotłowni lokalnej w budynku wielomieszkaniowym).

Rozróżniono następujące rodzaje paliw (energii):

- ✓ paliwa stałe (koks, węgiel, brykiety, drewno), paliwa gazowe,
- ✓ paliwa ciekłe (np. olej opałowy, olej napędowy), energia elektryczna,
- ✓ system dwupaliwowy; dotyczyło to w zasadzie domów jednorodzinnych, w których poza piecami do c.o. na paliwa stałe zainstalowany był także piec gazowy do c.o. i te dwa sposoby były przemiennie stosowane.
- ✓ pozostałe; ta odpowiedź dotyczyła ogrzewania mieszkania (domu jednorodzinny) przez wykorzystanie energii słonecznej, siły wiatru, energii wychwyconej z biomasy bądź z gorącego źródła (geotermalnej).

Cechy budynku, w którym znajduje się mieszkanie.

W niniejszej publikacji występują informacje tylko o dwóch cechach budynków, w których znajdują się mieszkania, tj. o roku (okresie) wybudowania budynku i o rodzaju podmiotu będącego właścicielem budynku. W związku z tym w tej części Uwag zamieszczono wyjaśnienia tylko dotyczące tych dwóch zmiennych. Szersze informacje o budynkach i szersze objaśnienia metodologiczne dotyczące pojęcia budynku i badanych w spisie cechach budynków, zamieszczono w odrębnej publikacji z cyklu NSP 2011 r., pt. "Zamieszkane budynki".

Rok (okres) budowy budynku

Za rok wzniesienia budynku przyjęto rok, w którym budowa została zakończona, tzn. budynek został oddany do użytku, jeżeli budynek oddawany był do użytku częściami (klatkami, skrzydłami) przyjęto rok oddania do użytku ostatniej części budynku. Dla budynków zrekonstruowanych po całkowitym zniszczeniu przyjęto rok zakończenia rekonstrukcji.

Rodzaj podmiotu będącego właścicielem budynku

Za właściciela budynku uważa się osobę fizyczną bądź osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej posiadającą do tego budynku tytuł własności, potwierdzony wpisem do księgi wieczystej, a w razie braku księgi, w innym dokumencie potwierdzającym własność. Nie jest istotne, czy właściciel (osoba fizyczna lub instytucja) zajmuje budynek na własny użytek, czy też wynajmuje go w całości lub w części innej osobie fizycznej bądź innej instytucji.

Właścicielem budynku poza osobą fizyczną może być gmina, przedsiębiorstwo (państwowe, komunalne lub prywatne), Skarb Państwa, instytucja finansowa, ubezpieczeniowe bądź inna, spółdzielnia mieszkaniowa, stowarzyszenie, związek, organizacja wyznaniowa itd.

Rozróżniamy:

Budynki stanowiące w całości własność nieograniczoną osoby fizycznej - jednej lub współmałżonków (tzn. nie ma w nich żadnego lokalu stanowiącego wyodrębnioną własność innego podmiotu) ujawnioną w księdze wieczystej, a w razie braku księgi, w innym dokumencie potwierdzającym własność, niezależnie czy właściciel budynku mieszka w nim, czy też wynajął go lub oddał w bezpłatne użytkowanie innej osobie (osobom), bądź budynek

oddany do eksploatacji, lecz jeszcze nie zasiedlony.

Należy zaliczyć tu również współwłasność osób fizycznych (spokrewnionych lub nie). Wyjątek stanowią tzw. wspólnoty mieszkaniowe - te należy zakwalifikować, jako współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych.

Budynki będące własnością spółdzielni mieszkaniowej - budynki, do których tytuł własności (do całego budynku) posiada spółdzielnia mieszkaniowa i nie ma w tych budynkach żadnego lokalu stanowiącego wyodrębnioną własność innego podmiotu. Tytuł własności spółdzielni do tych budynków potwierdzony jest wpisem do księgi wieczystej, a w razie jej braku w innym dokumencie potwierdzającym własność.

Budynki będące własnością gminy - budynki, które w całości:

- ✓ są własnością gminy, pozostające w zarządzie przedsiębiorstwa (zakładu) gospodarki mieszkaniowej lub komunalnej jednostki organizacyjnej specjalnie powstałej do zarządzania zasobami mieszkaniowymi gminy, jak też budynki pozostające w bezpośrednim zarządzie urzędu gminy,
- ✓ zostały przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej jak: zakładów opieki zdrowotnej, jednostek systemu oświaty, jednostek nauki i kultury.

Do kategorii tej zaliczane są również budynki będące własnością powiatu (lecz nie stanowiące mienia jakiegokolwiek gminy) tj. przekazane powiatowi (lokalnej wspólnocie samorządowej) przez Skarb Państwa, wojewodę lub nabyte w inny sposób.

Budynki będące własnością Skarbu Państwa - budynki, które w całości pozostają:

- ✓ w zasobie Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- ✓ w zasobie Wojskowej Agencji Mieszkaniowej,
- ✓ w zarządzie jednostek podległych ministrom: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji, Sprawiedliwości oraz Szefowi Ochrony Państwa,
- ✓ w zarządzie organów władzy państwowej (np. Kancelarii Prezydenta RP, Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego), organów administracji państwowej (np. Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ministerstw, urzędów centralnych, urzędów wojewódzkich) oraz organów kontroli państwowej (np. Najwyższej Izby Kontroli, Państwowej Inspekcji Pracy).

Należy tu zaliczyć również budynki oddane przez jednostkę reprezentującą Skarb Państwa w użytkowanie, dzierżawę lub najem przedstawicielstwom dyplomatycznym

i urzędów konsularnym państw obcych.

Budynki będące własnością zakładu pracy - budynki, których w całości właścicielem jest zakład pracy - jednostka organizacyjna posiadająca do tego budynku tytuł własności, potwierdzony wpisem do księgi wieczystej, a w razie braku księgi, w innym dokumencie potwierdzającym własność.

Wśród budynków stanowiących własność zakładu pracy rozróżnia się:

1. Budynki stanowiące własność zakładu pracy sektora publicznego, tj.:
 - a) przedsiębiorstw państwowych, w tym również „Lasów Państwowych”, oraz państwowych jednostek organizacyjnych, np. państwowych instytutów naukowo-badawczych, państwowych wyższych uczelni,
 - b) przedsiębiorstw komunalnych, z wyjątkiem przedsiębiorstw (zakładów) gospodarki mieszkaniowej,
 - c) przekazane wymienionym wyżej jednostkom przez Skarb Państwa lub gminę w trwałe zarząd.
2. Budynki stanowiące własność zakładu pracy sektora prywatnego, tj.: budynki stanowiące własność przedsiębiorstw prywatnych działających w formie spółek, a także budynki stanowiące własność spółdzielni pracy, spółdzielni produkcji rolnej, z wyjątkiem spółdzielni mieszkaniowych.

Budynki będące własnością towarzystwa budownictwa społecznego - budynki będące w całości własnością podmiotu prawnego, który w swojej nazwie ma wyrazy "towarzystwo budownictwa społecznego" lub skrót „TBS”, bez względu na fakt partycypowania w kosztach budowy budynku innego podmiotu (gminy, spółdzielni mieszkaniowej, zakładu pracy) w zamian za uzyskanie mieszkań (na zasadzie najmu).

Budynki będące własnością pozostałego podmiotu - budynki które w całości (tzn. nie ma w nich żadnego lokalu stanowiącego wyodrębnioną własność innego podmiotu) stanowią własność:

- ✓ organizacji prywatnych budujących lub kupujących mieszkania dla zysku: na sprzedaż lub na wynajem,
- ✓ związków zawodowych, stowarzyszeń, fundacji, partii politycznych, samorządów zawodowych i gospodarczych,
- ✓ Kościoła Katolickiego i innych kościołów i związków wyznaniowych, w tym również uczelni katolickich i instytutów kościelnych,

- ✓ innych jednostek nie objętych pojęciami wymienionymi wyżej, np. organizacja prywatna budująca dla zysku, stowarzyszenie, partia polityczna, fundacja, instytucja wyznaniowa.

Budynki stanowiące współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych - budynki mające kilku prawnych właścicieli uwidocznionych w księdze wieczystej. Jeżeli niektóre lub nawet wszystkie lokale w budynku stanowią wyodrębnione własności, potwierdzone wpisem do księgi wieczystej, to właściciele wyodrębnionych lokali automatycznie, z mocy prawa, stają się współwłaścicielami nieruchomości, a w umowie notarialnej o ustanowieniu odrębnej własności lokalu określona jest wielkość udziału właściciela danego lokalu w nieruchomości wspólnej (tzw. wspólnoty mieszkaniowe).

Nie dotyczy współwłasności osób fizycznych spokrewnionych lub nie (np. małżeństwo) - te należy zaliczyć do osób fizycznych.

Budynki stanowiące współwłasność bez wyodrębnionych własności lokali mieszkalnych - kategoria ta dotyczy budynków, które stanowią nieruchomości wspólne, ale na poszczególne mieszkania w budynku nie zostały ustanowione odrębne własności, tzn. poszczególni współwłaściciele nie mają założonej na swoje nazwisko odrębnej księgi, lecz istnieje tylko jedna księga na cały budynek, w której jedynie określony jest (w procentach lub w ułamkach) udział poszczególnych współwłaścicieli budynku. Do kategorii tej nie zalicza się współwłasności osób fizycznych (np. współmałżonków, dzieci i rodziców) - te należy zaklasyfikować do kategorii „budynki stanowiące własność osób fizycznych”.

Pomieszczenie nie będące mieszkaniem

Spisem objęto tylko te pomieszczenia nie będące mieszkaniami, które w tzw. krytycznym momencie spisu były zamieszkane.

Zamieszkane pomieszczenia nie będące mieszkaniami są to pomieszczenia, które w czasie spisu - z różnych przyczyn, np. losowych, przyjętego trybu życia - były jedynym miejscem zamieszkania osób (osoby) tworzących gospodarstwo domowe. Należą do nich:

- ✓ **pomieszczenia** znajdujące się w trwałym budynku (mieszkalnym lub innym) **wybudowane do innych celów niż mieszkalne** i które nie zostały do celów mieszkalnych przebudowane np. strych, pralnia, suszarnia, garaż, pomieszczenie magazynowe, inwentarskie lub gospodarcze (stajnia, obora, stodoła) lub inne (pokój w hotelu, sala szkolna),
- ✓ **pomieszczenia pół-trwale**, wzniesione do zamieszkania w nim rodziny lub pojedynczej osoby, z założenia przez ograniczony czas - zwykle kilku lat np. tzw.

"kontenery" lub baraki wzniesione dla osób dotkniętych klęską żywiołową (dla powodzian, pogorzalców), budynki tymczasowe zamieszkałe do czasu wybudowania nowego domu,

- ✓ **pomieszczenia prowizoryczne**, np. szopa, komórka, chata,
- ✓ **obiekty ruchome**, np. barakowóz, wagon kolejowy, przyczepa kempingowa, jacht, barka.

Obiekt zbiorowego zamieszkania

Obiekt zbiorowego zakwaterowania jest to zespół pomieszczeń (pokoi i innych pomieszczeń pomocniczych), zlokalizowanych w jednym lub kilku budynkach, zajętych przez jeden odrębny zakład, świadczący usługi: opiekuńczo-wychowawcze, opiekuńczo lecznicze, hotelarskie, bądź inne, w którym to obiekcie zamieszkuje zwykle większa liczba osób.

W niektórych obiektach (zakładach) osoby zamieszkują przez dłuższy czas (od kilku miesięcy do kilku lat) lub na stałe. Przykładowo takimi zakładami są: internaty, domy studenckie, hotele pracownicze, domy dziecka, domy (zakłady) opieki społecznej dla osób przewlekle chorych lub upośledzonych, klasztory, domy zakonne.

Obiektami (zakładami), w których pobyt osób z reguły ma charakter krótkookresowy są m.in.: hotele, motele, domy wczasowe, pensjonaty, a także szpitale, sanatoria, prewentoria.

Ludność w mieszkaniach

Wszystkie dane zamieszczone w tablicach dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej. Kategoria ta obejmuje następujące grupy osób:

1. **Mieszkające stale** (osoby z reguły zameldowane na pobyt stały w danym miejscu), które:

- a) były obecne w momencie spisu;
- b) były nieobecne w momencie spisu, ale ich nieobecność trwała krócej niż 3 miesiące;
- c) były nieobecne w momencie spisu przez okres dłuższy niż 3 miesiące, ale ich nieobecność wynikała z następujących powodów:
 - ✓ przebywanie w zakładzie karnym lub śledczym,
 - ✓ pobyt za granicą,

2. **Przebywające czasowo przez okres dłuższy niż 3 miesiące**. Dotyczy to osób, które w spisie zadeklarowały, że ich stałym miejscem zamieszkania jest inna gmina w kraju, natomiast w miejscu/gminie spisania przebywały czasowo (dłużej niż 3 miesiące)

z następujących powodów: nauka, praca, warunki rodzinne lub mieszkaniowe, leczenie lub rehabilitacja, przebywanie w domu opieki.

Kategoria ludności faktycznie zamieszkałej nie uwzględnia osób przybyłych z zagranicy na pobyt czasowy, tj. takich, które nie posiadają stałego pobytu w Polsce (pozwolenia na osiedlenie się). Kategoria ta nie ujmuje też stałych mieszkańców danej gminy, którzy w momencie spisu przebywali poza gminą dłużej niż 3 miesiące z przyczyn innych niż przebywanie w zakładzie karnym lub śledczym czy pobyt za granicą, tj. osób, które przebywały czasowo w innej gminie kraju (zgodnie z przyjętą definicją zostali tam ujęci, jako ludność faktyczna). Analogicznie wyodrębniona jest ludność faktyczna dla poszczególnych miejscowości.

KOMENTARZ ANALITYCZNY

1. Stan i zmiany zasobów mieszkaniowych

Według stanu na 31 marca 2011 r. zasoby mieszkaniowe województwa podkarpackiego wynosiły 620,9 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 48007,5 tys. m², w których znajdowało się 2444,8 tys. izb. W porównaniu z 2002 r. zasoby mieszkaniowe powiększyły się o 4,2%, w tym w miastach o 10,4%, natomiast na wsi zmniejszyły się o 0,8%. Zasoby mieszkaniowe naszego województwa stanowiły 4,6% zasobów Polski, z tego zasoby miast – 3,3%, a wsi – 7,4%.

Tabl. 1. Mieszkania zamieszkane i niezamieszkane w 2011 r.

Wyszczególnienie	Mieszkania			Izby w mieszkaniach			Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²		
	razem	zamiesz- kane ^a	nieza- miesz- kane	razem	zamiesz- kane ^a	nieza- miesz- kane	razem	zamiesz- kane ^a	nieza- miesz- kane
w tysiącach									
Ogółem	620,9	588,7	32,2	2444,8	2348,2	96,5	48007,5	46031,3	1976,2
Miasta	296,0	287,7	8,3	1115,3	1089,5	25,8	19962,5	19475,2	487,4
Wieś	324,9	301,0	23,9	1329,4	1258,7	70,7	28045,0	26556,1	1488,8
w odsetkach									
Ogółem	100,0	94,8	5,2	100,0	96,1	3,9	100,0	95,9	4,1
Miasta	100,0	97,2	2,8	100,0	97,7	2,3	100,0	97,6	2,4
Wieś	100,0	92,6	7,4	100,0	94,7	5,3	100,0	94,7	5,3

a Stale i czasowo.

Prawie 95% ogólnej liczby mieszkań naszego województwa stanowiły **mieszkania zamieszkane**, tj. 588,7 tys. lokali o łącznej powierzchni użytkowej 46031,3 tys. m², w których znajdowało się 2348,2 tys. izb.

Ponad 5% ogółu mieszkań (32,2 tys.) to **mieszkania niezamieszkane**, to znaczy takie, w których nie spisano ani jednej osoby uznanej za faktycznego mieszkańca. Powierzchnia użytkowa mieszkań niezamieszkanymi wyniosła 1976,2 tys. m², a liczba izb 96,5 tys. W miastach odsetek mieszkań niezamieszkanymi wyniósł 2,8% ogółu mieszkań, natomiast na wsi 7,4%. W miastach najwyższy udział mieszkań niezamieszkanymi w ogólnej liczbie mieszkań odnotowano w powiatach: nizańskim – 5,8%, łańcuckim – 5,2% i rzeszowskim – 4,8%, natomiast na wsi w powiatach: rzeszowskim – 9,4%, łańcuckim i ropczycko-śędziszowskim – po 8,9% oraz przeworskim i stalowowolskim – po 8,8%.

Tabl. 2. Mieszkania zamieszkane i ludność w mieszkaniach w latach 2002 i 2011

Wyszczególnienie	Mieszkania zamieszkane ^a			Mieszkania zamieszkane stale			
	mieszkania	izby	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	mieszkania	izby	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	ludność w mieszkaniach
W tysiącach							
Ogółem 2002	557,9	2187,3	42424,0	551,9	2168,9	42083,5	2083,3
2011	588,7	2348,2	46031,3	588,5	2347,7	46020,4	2102,1
Miasta 2002	256,7	956,3	16562,6	253,8	947,1	16405,0	837,9
2011	287,7	1089,5	19475,2	287,6	1089,1	19466,7	870,9
Wieś 2002	301,2	1230,9	25861,4	298,1	1221,8	25678,5	1245,4
2011	301,0	1258,7	26556,1	301,0	1258,6	26553,7	1231,1
2002 =100							
Ogółem	105,5	107,4	108,5	106,6	108,2	109,4	100,9
Miasta	112,1	113,9	117,6	113,3	115,0	118,7	103,9
Wieś	99,9	102,3	102,7	100,9	103,0	103,4	98,9

a Stale i czasowo.

Większa część mieszkań zamieszkałych znajdowała się na wsi, w przeciwieństwie do kraju, gdzie ponad 2/3 mieszkań znajdowało się w miastach. Mieszkania zamieszkane na wsi stanowiły w 2011 r. - 51,1% ogólnej liczby mieszkań zamieszkałych, natomiast w 2002 r. 54,0%.

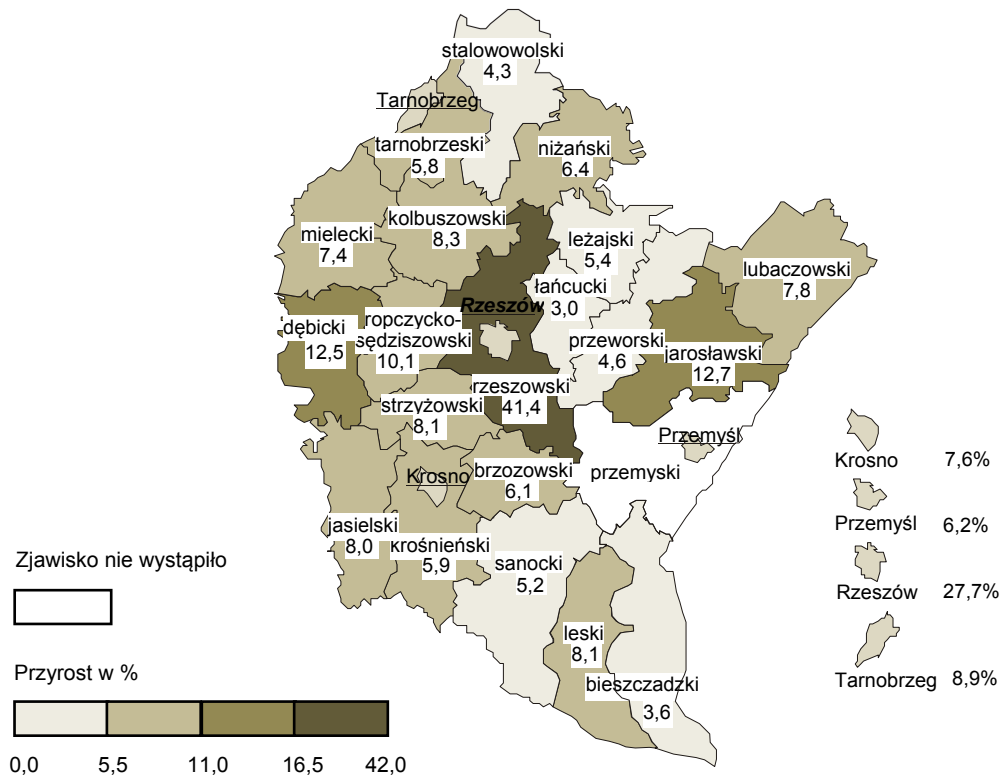
Według stanu na 31 marca 2011 r. **mieszkania zamieszkane stale** stanowiły niemal 100% liczby mieszkań zamieszkałych. Liczba tych mieszkań wyniosła 588,5 tys., powierzchnia użytkowa - 46,0 mln m², a liczba izb 2,3 mln. Mieszkało w nich 2102,1 tys. osób. **Mieszkań zamieszkałych czasowo** było zaledwie 164, w tym w miastach 132.

Od ostatniego spisu powszechnego w 2002 r. liczba mieszkań zamieszkałych stale wzrosła o 36,6 tys., tj. o 6,6%. Liczba izb w tych mieszkaniach wzrosła o 8,2%, podczas gdy powierzchnia użytkowa mieszkań zwiększyła się o 9,4%. Było to efektem budowania w rozpatrywanym okresie mieszkań o znacznie większej niż wcześniej powierzchni użytkowej, a także rozbudowy starszych zasobów. Zwiększyła się przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań z 101,4 m² w budynkach budowanych w latach 1989-2002 do 116,6 m² w budynkach wybudowanych w latach 2003-2011.

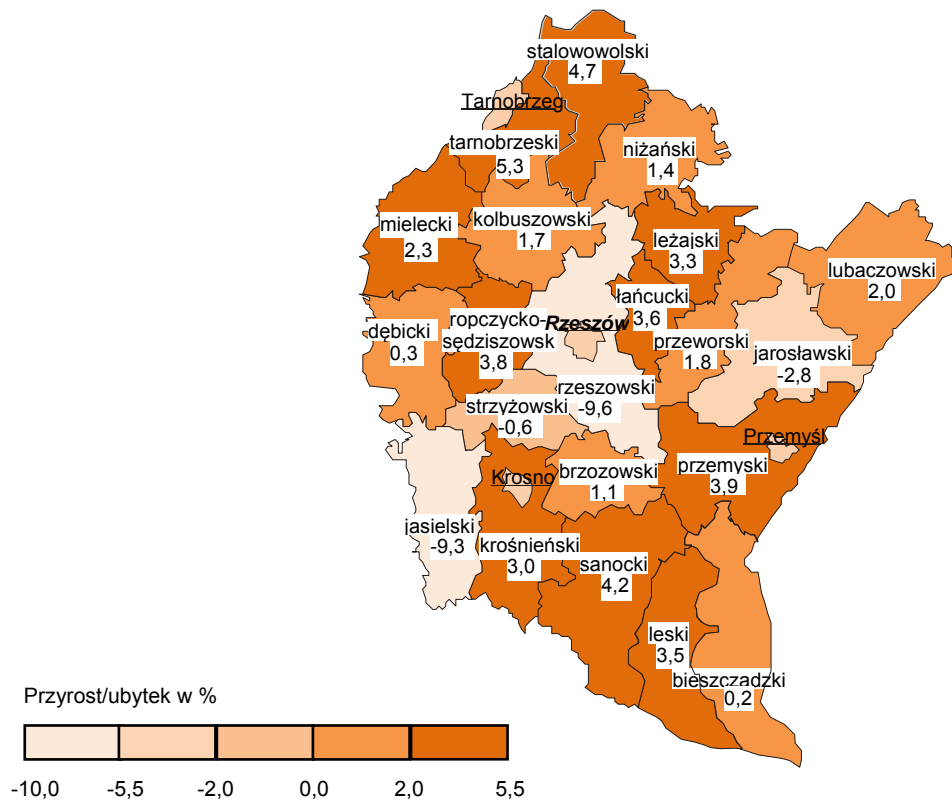
W analizowanym okresie liczba mieszkań zamieszkałych stale, w tym liczba izb i ich powierzchnia użytkowa wzrosła bardziej w miastach niż na wsi, przy jednoczesnym nieznacznym wzroście ludności w miastach (o 3,9%). Takie kształtowanie się przyrostu zasobów oraz powierzchni wpłynęło korzystnie na warunki mieszkaniowe ludności.

Mapka 1. Przyrost (ubytek) mieszkań zamieszkałych w latach 2002-2011

Miasta

Wieś

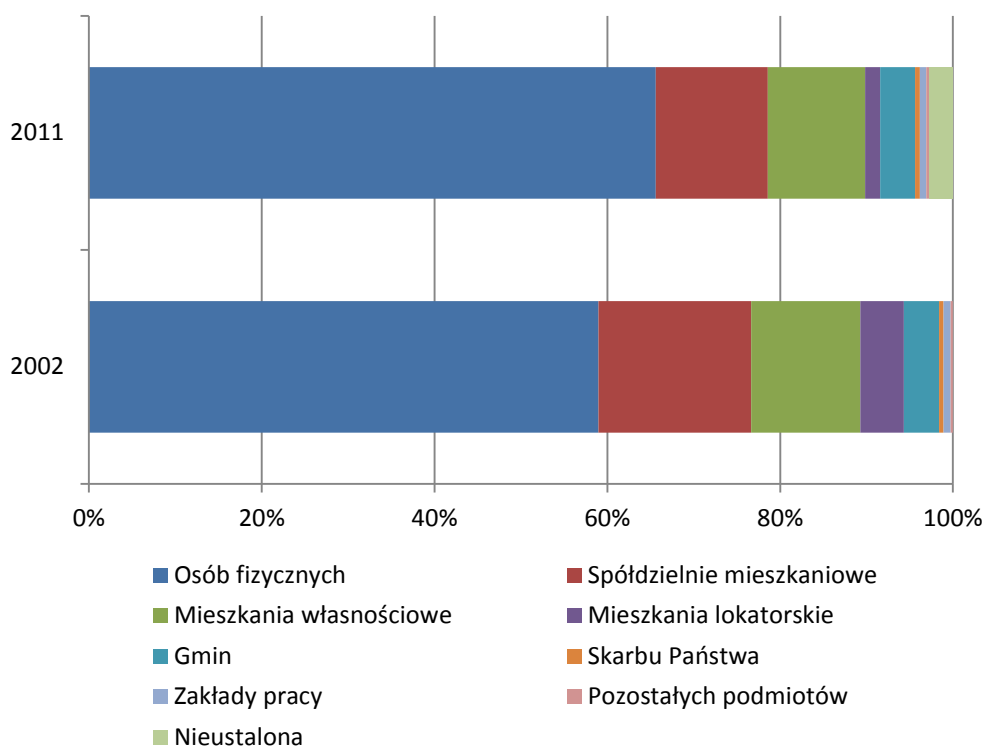

W miastach najwyższy przyrost mieszkań zamieszkałych w stosunku do 2002 r. odnotowano w powiecie rzeszowskim (o 41,4%) i w Rzeszowie (o 27,7%), natomiast najniższy przyrost w powiecie łańcuckim (o 3,0%) i bieszczadzkim (o 3,6%). Na wsi spadek liczby mieszkań wystąpił w powiatach: rzeszowskim (o 9,6%), jasielskim (o 9,3%), jarosławskim (o 2,8%) i strzyżowskim (o 0,6%), natomiast liczba mieszkań zamieszkałych wzrosła najbardziej w powiatach: tarnobrzeskim (o 5,3%), stalowowolskim (o 4,7%) i sanockim (o 4,2%).

2. Własność mieszkań

W porównaniu ze spisem w 2002 r. wystąpiły znaczące różnice w strukturze własnościowej mieszkań spisanych w 2011 r. Zwiększyła się liczba mieszkań stanowiących własność osób fizycznych, przy jednoczesnym spadku liczby mieszkań pozostających we władaniu spółdzielni mieszkaniowych. Wynikało to z wprowadzonych w 2002 r. rozwiązań prawnych w zakresie własności lokali i działalności spółdzielni mieszkaniowych, umożliwiających wykup mieszkań spółdzielczych przez zamieszkujące je osoby fizyczne na korzystnych warunkach, malała liczba mieszkań będących własnością innych podmiotów.

Wykres 1. Struktura mieszkań zamieszkałych według podmiotów będących ich właścicielami w latach 2002 i 2011

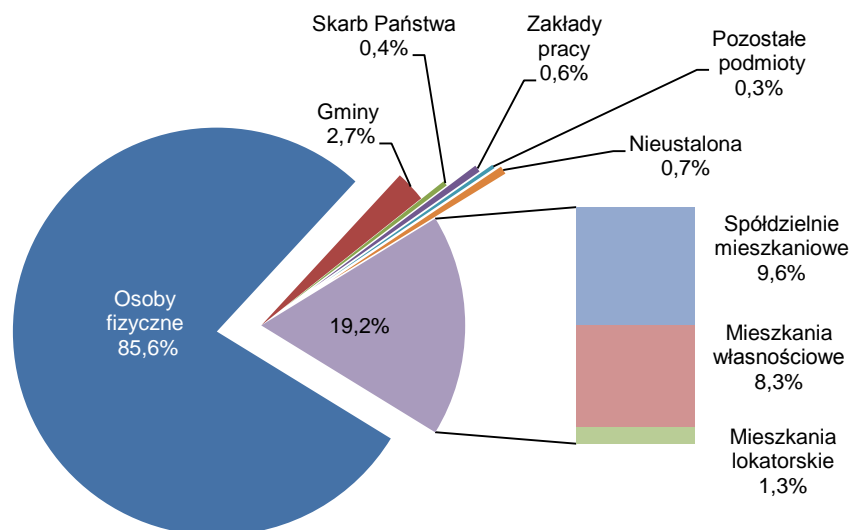
Tabl. 3. Struktura mieszkań zamieszkałych według podmiotów będących ich właścicielami

Wyszczególnienie	Liczba mieszkań w tys.	W tym mieszkania stanowiące własność ^a							
		osób fizycznych	spółdzielni mieszkaniowych – mieszkania:		gmin	zakładów pracy	Skarbu Państwa	TBS	pozostałych podmiotów
			własnościowe	lokatorskie					
w % ogółu									
Ogółem	588,7	75,4	12,9	2,0	4,7	0,9	0,6	0,2	0,2
Miasta	287,7	55,6	25,6	3,8	8,9	1,3	0,9	0,4	0,2
Wieś	301,0	94,3	0,8	0,2	0,7	0,5	0,4	-	0,2
2002=100									
Ogółem	105,5	111,1	88,8	34,1	100,0	92,4	96,9	8-krotnie	78,4
Miasta	112,1	146,5	89,2	33,2	102,4	98,3	104,0	8-krotnie	82,3
Wieś	99,9	97,7	78,6	63,1	76,7	80,3	84,5	x	75,1

a W strukturze nie przedstawiono udziału mieszkań z nieustaloną informacją o właścicielu.

Wśród właścicieli mieszkań zamieszkałych dominują **osoby fizyczne**, które na moment spisu dysponowały 443,8 tys. mieszkań, tj. 75,4% ogółu mieszkań zamieszkałych wobec 71,6% w 2002 r. Liczba tych mieszkań wzrosła w stosunku do liczby wykazanej podczas poprzedniego spisu o 11,1%.

Wykres 2. Struktura powierzchni użytkowej według podmiotów będących ich właścicielami w 2011 r.

Analizując odsetek mieszkań będących we władaniu osób fizycznych w przekroju miasto-wieś zauważa się istotne zróżnicowanie struktury zamieszkałych zasobów mieszkaniowych według form własności. Na wsi 94,3% ogółu mieszkań zamieszkałych

należało do osób fizycznych, podczas gdy w miastach udział ten wynosił 55,6%.

W porównaniu ze spisem przeprowadzonym w 2002 r. w miastach nastąpił znaczny przyrost mieszkań zamieszkałych będących własnością osób fizycznych – o 46,5%, co spowodowało przesunięcie tej kategorii własności na pierwszą pozycję. W 2002 r. grupa ta zajmowała drugie miejsce po zasobach spółdzielczych.

W skali województwa, spośród mieszkań należących do osób fizycznych największy odsetek wystąpił w powiecie rzeszowskim (8,7%), Rzeszowie (6,4%) oraz powiatach: krośnieńskim, jarosławskim i dębickim (po 6,1%), natomiast najmniejszy w powiecie bieszczadzkim (0,9%), Tarnobrzegu (1,1%) i powiecie leskim (1,2%).

Udział powierzchni użytkowej mieszkań pozostających w posiadaniu osób fizycznych stanowił 85,6% całkowitej powierzchni użytkowej mieszkań.

Tabl. 4. Struktura powierzchni użytkowej mieszkań zamieszkałych według własności mieszkań w 2011 r.

Wysze- gólnienie	Razem w tys. m ²	W tym mieszkania stanowiące własność ^a							
		osób fizycz- nych	spółdzielni mieszkaniowych – mieszkania:		gmin	zakładów pracy	Skarbu Państwa	TBS	pozosta- łych podmio- tów
			własno- ściowe	lokator- skie					
w %									
Ogółem	46031,3	85,6	8,3	1,3	2,7	0,6	0,4	0,1	0,2
Miasta	19475,2	68,6	18,9	3,0	5,8	1,0	0,7	0,3	0,2
Wieś	26556,1	98,1	0,5	0,1	0,4	0,4	0,3	-	0,2

a W strukturze nie przedstawiono udziału mieszkań z nieustaloną informacją o właścicielu.

W strukturze własności mieszkań zamieszkałych drugą pozycję pod względem udziału w liczbie mieszkań zamieszkałych zajmowały w 2011 r. zasoby **spółdzielni mieszkaniowych** – 14,9%, z tego mieszkania własnościowe stanowiły 12,9%, a mieszkania lokatorskie – 2,0%. W porównaniu z 2002 r udział mieszkań będących własnością spółdzielni mieszkaniowych w całkowitej liczbie mieszkań zamieszkałych zmniejszył się o 6,6 p. proc. W stosunku do 2002 r. zasoby te zmniejszyły się w przypadku mieszkań lokatorskich prawie trzykrotnie (z 34,1 tys. do 11,6 tys. mieszkań), a mieszkań własnościowych o ponad 11% (z 85,7 tys. do 76,1 tys. mieszkań). Zmiany w strukturze własności spółdzielni mieszkaniowych były spowodowane powszechnym przekształcaniem spółdzielczego prawa lokatorskiego w spółdzielcze prawo własnościowe. Zasoby

spółdzielni mieszkaniowych dominowały w miastach – 29,4% ogółu mieszkań zamieszkałych (84,6 tys. mieszkań), natomiast na wsi udział ten wyniósł 1,1% (3,2 tys. mieszkań). Znaczący ubytek w całkowitych zasobach spółdzielczych wynikał natomiast z wyodrębnienia z zasobów spółdzielni mieszkaniowych lokali mieszkalnych o odrębnej własności na rzecz osób, którym przysługiwało dotychczas spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu, bądź spółdzielcze prawo własnościowe.

Najwyższy udział mieszkań należących do spółdzielni mieszkaniowych wystąpił w Rzeszowie (27,3%), Tarnobrzegu (12,2%) oraz powiecie mieleckim (9,4%), natomiast najmniejszy w powiatach: przemyskim (0,1%), krośnieńskim (0,2%) oraz brzozowskim (0,3%). Wśród mieszkań własnościowych największy odsetek zanotowano w Rzeszowie (28,0%), Tarnobrzegu (10,4%) i powiecie mieleckim (10,1%), a najmniejszy w powiecie przemyskim (0,05%) oraz krośnieńskim (0,2%). W mieszkaniach lokatorskich najwyższy udział wystąpił w Tarnobrzegu (23,5%), Rzeszowie (23,0%) oraz powiecie lubaczowskim (7,3%), natomiast najniższy w powiatach: kolbuszowskim, łańcuckim oraz strzyżowskim (po 0,1%).

Trzecią mniej liczną grupą zasobów są mieszkania stanowiące **własność gmin**. W 2011 r. obejmowały 27,5 tys. mieszkań, co stanowiło 4,7% całkowitej liczby mieszkań zamieszkałych. Liczba mieszkań gminnych pozostała na zbliżonym poziomie z 2002 r. W miastach gminy dysponowały 25,6 tys. mieszkań, co stanowiło 8,9% ogółu mieszkań zamieszkałych w miastach. Z kolei na wsi we władaniu gmin pozostawało 2,0 tys. mieszkań – 0,7% ogółu mieszkań zamieszkałych na wsi.

Wysoki udział mieszkań gminnych wystąpił w Rzeszowie (22,6%), Przemyślu (12,9%) oraz powiecie stalowowolskim (11,9%), najniższy w powiatach: przemyskim (0,7%) oraz krośnieńskim i strzyżowskim (po 0,8%).

We władaniu **zakładów pracy** w momencie spisu pozostawało 5,1 tys. mieszkań (0,9% ogółu mieszkań zamieszkałych). W miastach zasoby mieszkaniowe zakładów pracy wyniosły 3,7 tys. mieszkań (1,3% ogółu mieszkań zamieszkałych w miastach), natomiast na wsi – 1,4 tys. mieszkań (0,5% zasobów zamieszkałych mieszkań na wsi).

W porównaniu z 2002 r. zasoby mieszkaniowe będące własnością zakładów pracy zmniejszyły się o niecałe 8%, przy czym spadek ten był większy na wsi – o 19,7% niż w miastach – o 1,7%. Zmniejszenie się zasobów zakładów pracy spowodowane było m.in.

likwidacją zakładów i przejęciem tych zasobów mieszkaniowych przez inne podmioty, w tym w szczególności przez osoby fizyczne zamieszkujące te mieszkania.

Znaczny udział mieszkań zakładowych odnotowano w Przemyślu (17,4%), Rzeszowie (11,1%) oraz powiecie sanockim (8,6%).

Według stanu na 31 marca 2011 r. zasoby mieszkaniowe Skarbu Państwa obejmowały 3,6 tys. mieszkań tj. 0,6% ogółu mieszkań zamieszkałych, z tego w miastach było 2,5 tys. mieszkań (0,9% ogółu miejskich zasobów), na wsi 1,2 tys. mieszkań (0,4% ogółu zasobów wiejskich). W okresie międzypisowym liczba mieszkań zaliczanych do tej kategorii spadła o 3,1%, w tym na wsi o 15,5%, natomiast w miastach wzrosła o 4,0%. Procentowo największy udział mieszkań Skarbu Państwa zanotowano w Przemyślu (22,5%), Rzeszowie (14,3%) oraz powiecie jarosławskim (8,9%).

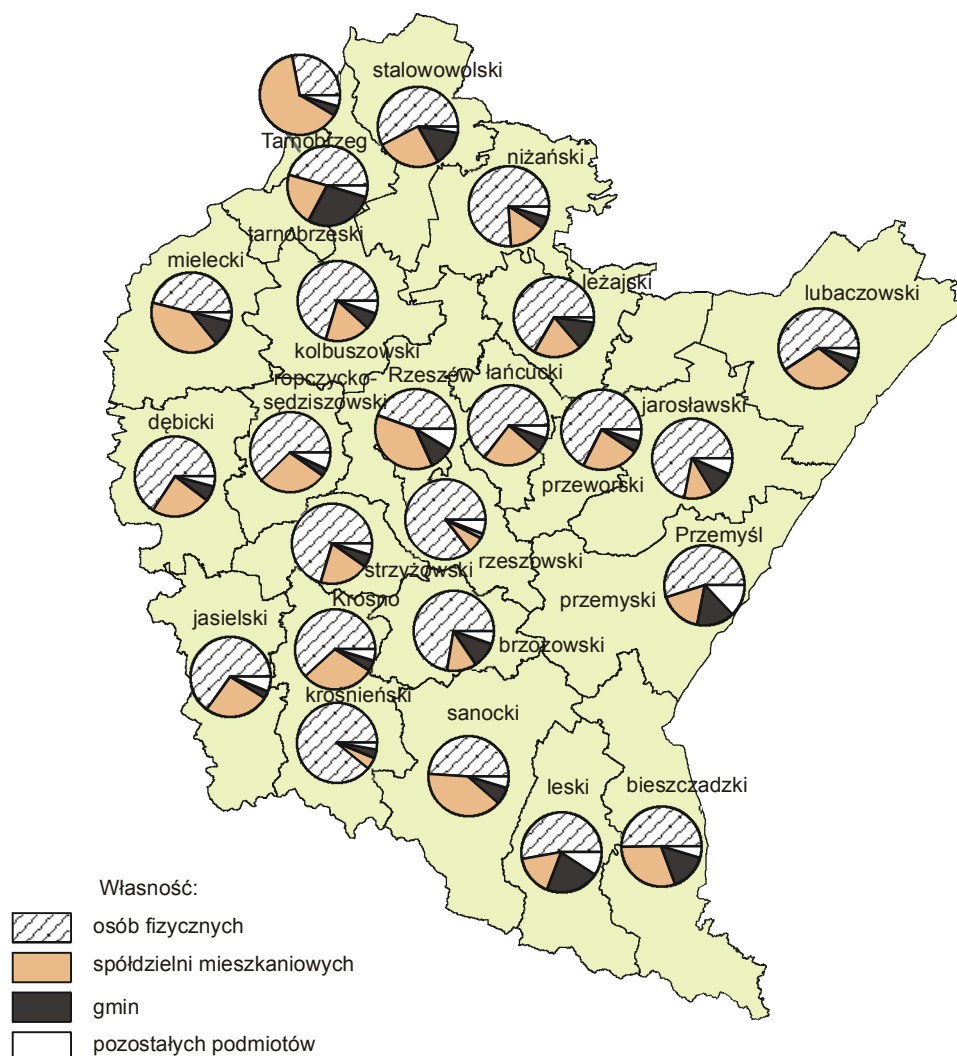
W gestii **towarzystw budownictwa społecznego (TBS)** w 2011 r. było 1,1 tys. mieszkań zamieszkałych, co stanowiło 0,2% ogółu mieszkań zamieszkałych. Wszystkie te mieszkania znajdowały się na terenie miast. W porównaniu z 2002 r. liczba mieszkań pozostających w zasobach towarzystw budownictwa społecznego zwiększyła się ośmiokrotnie.

Największy udział mieszkań należących do TBS-ów zarejestrowano w Przemyślu (34,8%), Krośnie (22,6%) oraz Tarnobrzegu (17,8%). Na terenie województwa ta forma własności mieszkań nie wystąpiła w 18 powiatach.

W 2011 r. 1,3 tys. mieszkań zamieszkałych (0,2% ogółu zasobów mieszkaniowych zamieszkałych) stanowiło własność **innych podmiotów**. Były to głównie jednostki budujące dla zysku (deweloperzy), instytucje wyznaniowe i inne organizacje. W porównaniu z poprzednim spisem liczba mieszkań pozostających we władaniu innych podmiotów zmniejszyła się o 21,6%.

W miastach poszczególnych powiatów województwa podkarpackiego wystąpiło zróżnicowanie struktury mieszkań zamieszkałych pod względem własności. Największą grupę we wszystkich powiatach spośród wyróżnionych w spisie form własności stanowiły zasoby mieszkaniowe osób fizycznych. Najwyższy udział miały one w powiatach: krośnieńskim (89,2%), rzeszowskim (85,5%) oraz nizańskim (75,8%). Najniższy odsetek tej formy własności występował w Tarnobrzegu (28,0%), Rzeszowie (44,4%) oraz powiecie tarnobrzeskim (45,4%).

Mapka 2. Struktura mieszkań zamieszkałych w miastach według rodzaju podmiotów będących ich właścicielem oraz powiatów w 2011 r.

W miastach przeszło 60% mieszkań należących do osób fizycznych zlokalizowana była w budynkach należących do jednego podmiotu, tj. osoby fizycznej. Również wysoki odsetek mieszkań (42,2%) pozostających w gestii towarzystw budownictwa społecznego stanowił własność jednego podmiotu. W budynkach stanowiących współwłasność kilku podmiotów znajdowało się najwięcej mieszkań własnościowych i mieszkań lokatorskich – odpowiednio 93,2% i 90,3% ogółu mieszkań zamieszkałych.

Na wsi niemal 94% mieszkań zamieszkałych usytuowanych było w budynkach należących do jednego podmiotu. Zdecydowanie przeważały tutaj mieszkania osób fizycznych, które w 97,9% należały do jednego podmiotu, tj. osoby fizycznej. Jedyne 2,1% mieszkań osób fizycznych na wsi usytuowane było w budynkach stanowiących

współwłasność. Podobnie jak w miastach, najwyższy odsetek mieszkań znajdujących się w budynkach stanowiących współwłasność posiadały osoby mające spółdzielcze prawo lokatorskie (81,6% liczby zamieszkaných mieszkań lokatorskich) oraz osoby posiadające spółdzielcze prawo własnościowe (75,8% liczby zamieszkaných mieszkań własnościowych).

Tabl. 5. Struktura mieszkań zamieszkaných według własności mieszkań w budynkach stanowiących własność lub współwłasność w 2011 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	W budynkach stanowiących:	
		własność jednego podmiotu (będącego właścicielem wszystkich mieszkań w budynku)	współwłasność kilku podmiotów
		w %	
Miasta	100,0	38,0	62,0
mieszkania stanowiące własność:			
osób fizycznych	100,0	60,7	39,3
mieszkania własnościowe	100,0	6,8	93,2
mieszkania lokatorskie	100,0	9,7	90,3
gmin	100,0	14,3	85,7
Skarbu Państwa	100,0	19,2	80,8
zakładów pracy	100,0	27,6	72,4
TBS	100,0	42,2	57,8
pozostałych podmiotów	100,0	4,2	95,8
Wieś	100,0	93,9	6,1
mieszkania stanowiące własność:			
osób fizycznych	100,0	97,9	2,1
mieszkania własnościowe	100,0	24,2	75,8
mieszkania lokatorskie	100,0	18,4	81,6
gmin	100,0	76,0	24,0
Skarbu Państwa	100,0	69,1	30,9
zakładów pracy	100,0	68,9	31,1
pozostałych podmiotów	100,0	6,7	93,3

3. Wiek mieszkań

Informacje na temat wieku zasobów mieszkaniowych mają istotne znaczenie dla oceny zmian zachodzących w tych zasobach. Rok wybudowania budynku, czy jego przebudowy lub remontu ma wpływ na rodzaj stosowanych technologii i standardów, które z kolei warunkują zmiany jakościowe zasobów mieszkaniowych. Zasoby powstające w nowym budownictwie, jak i w wyniku przebudowy na ogół cechują się wyższym niż przeciętny standardem, zaś zasoby ubywające (ubytek naturalny i wyburzenia) w większości cechuje niski standard.

Tabl. 6. Liczba i powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych oraz ich struktura według okresu wybudowania budynku w 2011 r.

Wyszcze- gólnienie	Razem w tys.	Rok oddania budynku do użytku:									
		przed 1918	1918- 1944	1945- 1970	1971- 1978	1979- 1988	1989- 2002	2003- 2007	2008- 2011	w budo- wie	nieusta- lony
		w % ogółu									
Mieszkania											
Ogółem	588,7	3,3	7,8	28,5	17,3	19,2	13,1	4,6	2,6	0,3	3,4
Miasta	287,7	4,0	6,6	24,0	18,8	23,2	13,9	4,3	2,7	0,1	2,4
Wieś	301,0	2,6	8,9	32,8	16,0	15,4	12,3	4,9	2,5	0,4	4,4
Powierzchnia użytkowa w m ²											
Ogółem	46031,3	2,4	6,1	25,2	16,5	20,4	16,9	7,0	3,7	0,4	1,4
Miasta	19475,2	3,5	6,3	20,6	16,1	23,0	18,0	7,2	3,8	0,3	1,2
Wieś	26556,1	1,7	6,0	28,5	16,8	18,4	16,1	6,8	3,6	0,5	1,5

Według stanu na 31 marca 2011 r. mieszkania znajdujące się w budynkach wybudowanych po 1944 r. stanowiły 88,9% ogółu zamieszkałych zasobów mieszkaniowych i w porównaniu z 2002 r. ich udział wzrósł o 2,1 p. proc. W miastach zasoby wybudowane po II wojnie światowej stanowiły 89,4% ogólnej liczby mieszkań zamieszkałych, a na wsiach – 88,5%. Jednocześnie powierzchnia użytkowa mieszkań powstałych po 1944 r. stanowiła 91,4% całkowitej powierzchni użytkowej zamieszkałych zasobów mieszkaniowych.

Liczba mieszkań w budynkach wzniesionych przed 1918 r., czyli mających ponad 90 lat, wyniosła w miastach 11,6 tys. tj. 4,0% ogółu mieszkań zamieszkałych, a na wsi – 7,8 tys. tj. 2,6%. W budynkach najnowszych, czyli wybudowanych po 2002 r., znajduje się z kolei 42,3 tys. mieszkań zamieszkałych (7,2% ogółu mieszkań zamieszkałych), z tego 20,2 tys. (7,0%) w miastach i 22,1 tys. (7,3%) na wsi.

Biorąc pod uwagę okresy wybudowania budynków, w których znajdują się mieszkania zamieszkane, należy stwierdzić, że w porównaniu do średniej krajowej zasoby województwa podkarpackiego wypadają korzystniej. Mniejszy niż w kraju jest udział zasobów mieszkaniowych starych, czyli wybudowanych przed 1945 r. – o 8,9 p. proc, a tylko nieznacznie niższy mieszkań nowych, wybudowanych po 2002 r. – o 0,2 p. proc.

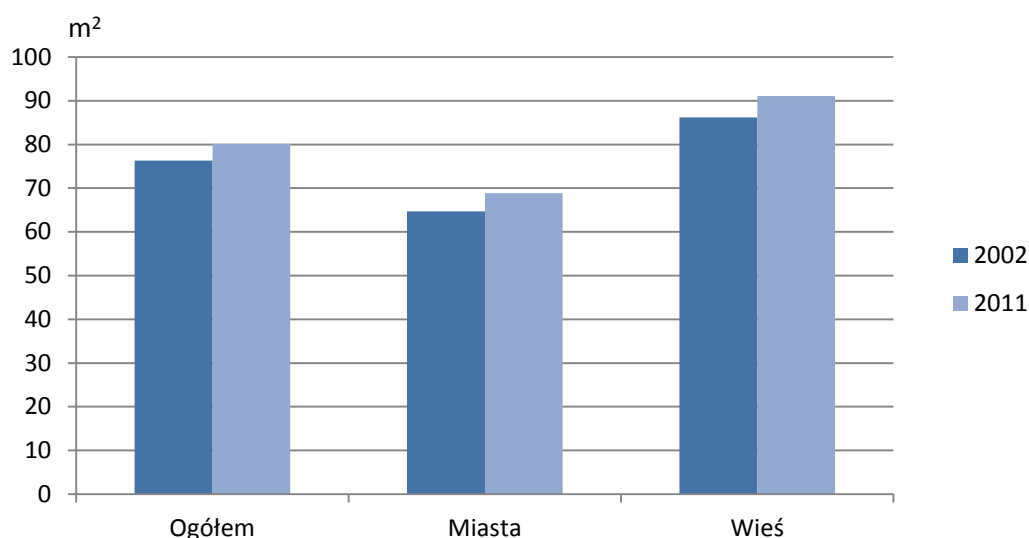
Struktura mieszkań na terenie województwa podkarpackiego pod względem wieku (roku wybudowania) jest znacznie zróżnicowana przestrzennie. Największy odsetek mieszkań w starych budynkach, wybudowanych przed 1945 r. wystąpił w Przemyślu (32,5%) oraz powiatach: krośnieńskim (17,5%), przeworskim (17,1%) i brzozowskim (15,3%), najniższy w Tarnobrzegu (2,9%), Rzeszowie (5,8%) oraz powiatach kolbuszowskim (6,2%) i dębickim

(6,7%). Wskaźnik ten dla naszego województwa ukształtował się na poziomie 11,1%, natomiast dla Polski – 20,0%. Z kolei najwyższy udział mieszkań najnowszych wybudowanych po 2002 r. odnotowano w Rzeszowie (12,3%) oraz powiecie rzeszowskim (10,8%), natomiast najniższy w powiecie bieszczadzkim (3,3%) i Przemyślu (4,0%).

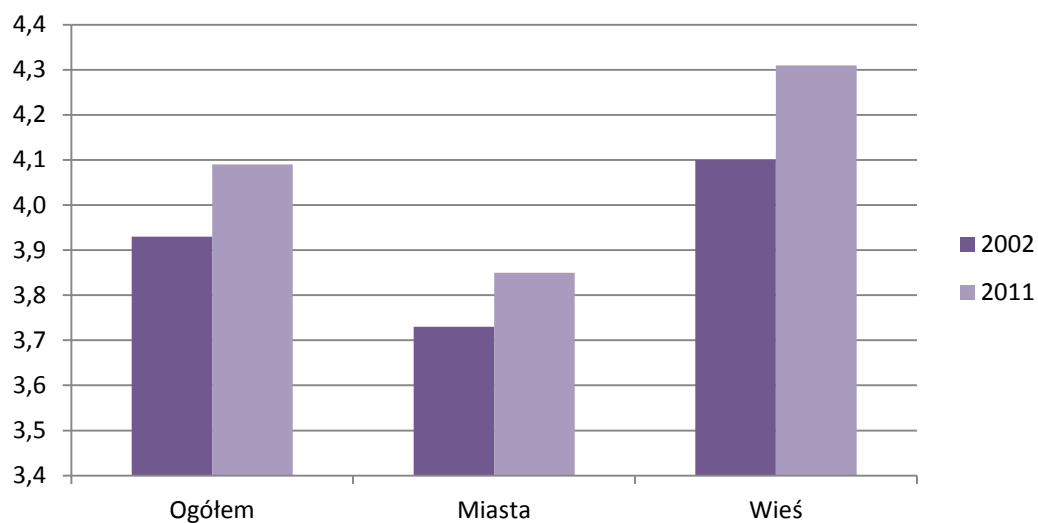
4. Wielkość mieszkań

W okresie od poprzedniego spisu z 2002 r. zaszły korzystne zmiany, przede wszystkim w przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań, ale i również w liczbie izb w mieszkaniu. W 2011 r. przeciętne mieszkanie zamieszkanе składało się z 4,09 izb, w miastach – 3,85 izb, a na wsi – 4,31 izb, a jego powierzchnia użytkowa wynosiła 80,1 m², w miastach – 68,8 m², a na wsi – 91,1 m². W porównaniu z 2002 r. wielkość przeciętnego mieszkania zamieszkanego wzrosła, biorąc pod uwagę liczbę izb – o 0,16 izby, a w przypadku przeciętnej powierzchni użytkowej przypadającej na mieszkanie o 3,8 m². Przyrost ten nie był tak znaczący jak w poprzednim okresie międzyspisywym, kiedy wyniósł on odpowiednio: 0,5 izb i 12,0 m² powierzchni użytkowej. W okresie 2002-2011 mieszkania na wsi zwiększyły się bardziej niż te w miastach i to zarówno pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej, jak i przeciętnej liczby izb przypadającej na mieszkanie. Tym samym powiększyła się różnica w wielkości mieszkań między miastami, a wsią. W 2011 r. mieszkanie w miastach było średnio o 22,3 m² mniejsze niż na wsi.

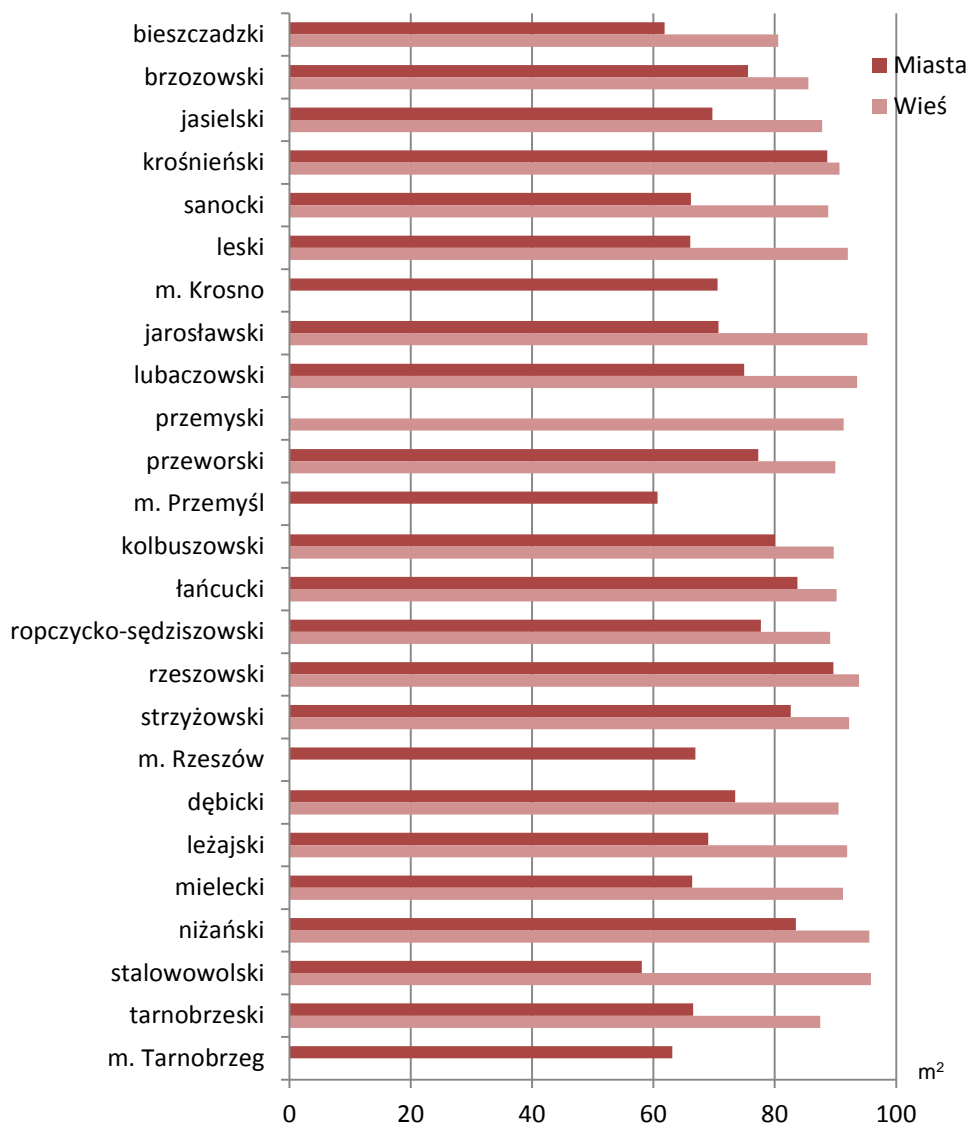
Wykres 3. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkaných w latach 2002 i 2011

Wykres 4. Przeciętna liczba izb w mieszkaniach zamieszkałych w latach 2002 i 2011

Wykres 5. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych według powiatów w 2011 r.

Zróznicowanie przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań zamieszkałych było większe w miastach niż na wsi. Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w miastach wynosiła od 58,1 m² w powiecie stalowowolskim do 89,6 m² w powiecie rzeszowskim, natomiast na wsi wahała się od 80,6 m² w powiecie bieszczadzkim do 95,9 m² w powiecie stalowowolskim.

W stosunku do 2002 r. w miastach największy przyrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań zamieszkałych odnotowano w Rzeszowie i powiecie rzeszowskim – po 6,3 m² oraz powiecie dębickim o – 5,4 m², natomiast najniższy w powiecie stalowowolskim – o 1,4 m², Przemyślu – o 2,0 m² oraz w powiecie kolbuszowskim – o 2,2 m².

W tym samym okresie na wsi, najbardziej zwiększyła się przeciętna powierzchnia mieszkań zamieszkałych w powiatach: leskim – o 6,9 m², przemyskim – o 6,6 m² i łańcuckim – o 5,9 m², natomiast najmniej w powiatach: jasielskim – o 2,0 m², tarnobrzeskim – o 3,8 m², sanockim oraz lubaczowskim – po 4,1 m².

Tabl. 7. Struktura mieszkań zamieszkałych według liczby izb w latach 2002 i 2011

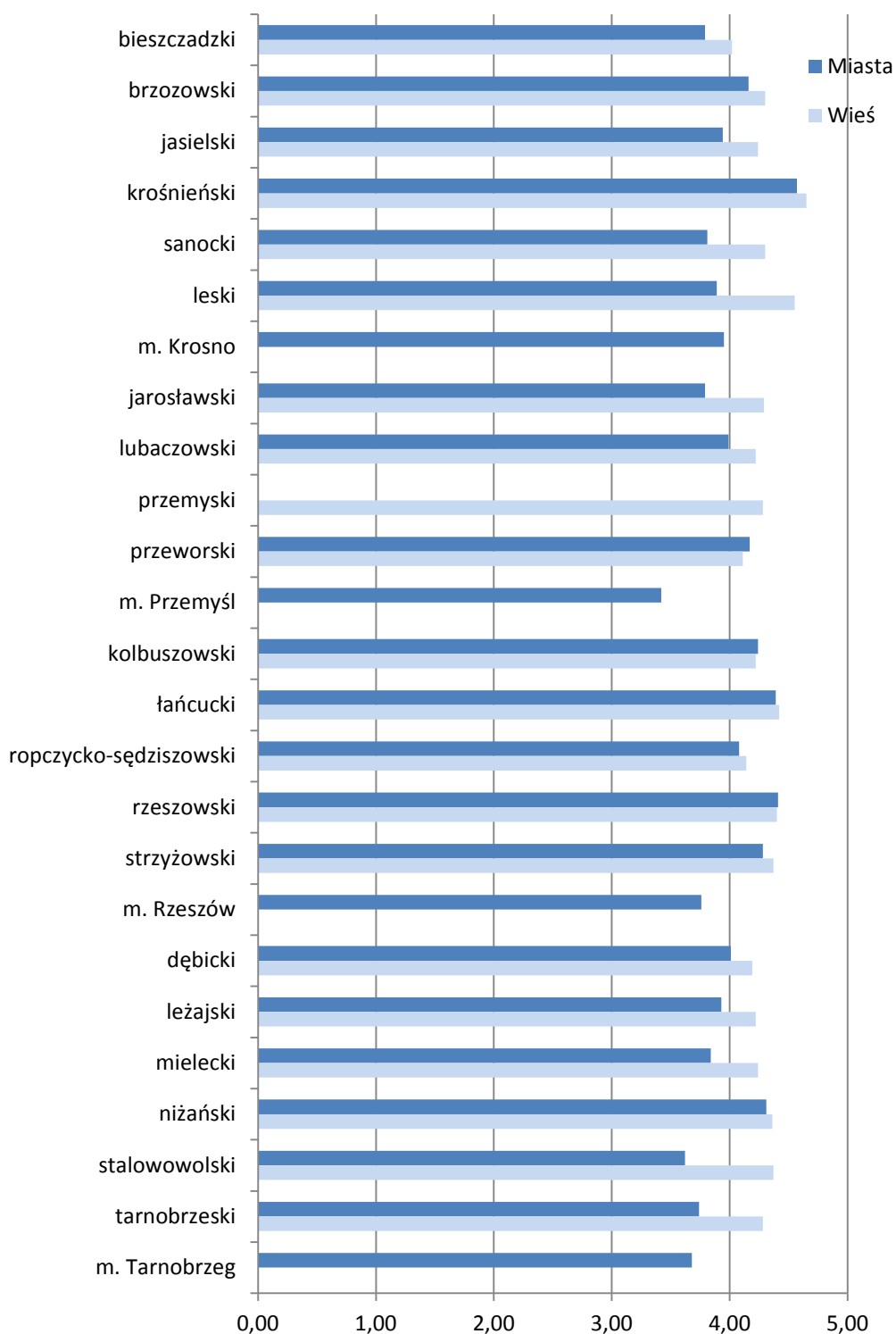
Wyszczególnienie	Ogółem w tys.	W tym mieszkania o liczbie izb ^a				
		1	2	3	4	5 i więcej
		w % ogółu				
Ogółem 2002	557,9	2,0	11,4	30,1	29,3	27,2
2011	588,7	1,7	9,8	27,8	27,6	30,8
Miasta 2002	256,7	2,9	11,8	33,5	30,6	21,2
2011	287,7	2,6	11,0	31,9	28,7	24,2
Wieś 2002	301,2	1,2	11,2	27,2	28,1	32,3
2011	301,0	0,8	8,7	23,8	26,5	37,1

a W strukturze nie przedstawiono udziału mieszkań o nieustalonej powierzchni użytkowej

W 2011 r. w strukturze mieszkań zamieszkałych ogółem według liczby izb przeważały mieszkania z liczbą 5 i więcej izb stanowiące 30,8%. W porównaniu z 2002 r. wzrósł udział jedynie tej kategorii mieszkań (o 3,6 p. proc.).

Na wsi, podobnie jak w województwie, przeważały mieszkania z liczbą 5 i więcej izb, które stanowiły 37,1% całkowitej liczby mieszkań zamieszkałych na wsi i w stosunku do spisu z 2002 r. odnotowano ich przyrost o 4,8 p. proc. W miastach dominującą grupą były mieszkania z 3 izbami – 31,9% mieszkań zamieszkałych. W stosunku do poprzedniego spisu zmniejszył się ich udział o 1,6 p. proc., natomiast przyrost odnotowano wśród mieszkań z 5 izbami i więcej (o 3,0 p. proc.).

Wykres 6. Przeciętna liczba izb w mieszkaniach zamieszkałych według powiatów w 2011 r.

Przeciętna liczba izb w mieszkaniu była zróżnicowana zarówno w powiatach województwa podkarpackiego jak w przekroju miasto -wieś. W miastach poszczególnych powiatów przeciętna liczba izb wynosiła od 3,42 w Przemysłu do 4,57 izb na mieszkanie

w miastach powiatu krośnieńskiego, natomiast w mieszkaniach na wsi wahała się od 4,02 izby w powiecie bieszczadzkim do 4,65 izby w powiecie krośnieńskim.

Tabl. 8 . Struktura mieszkań zamieszkałych według powierzchni użytkowej w latach 2002 i 2011

Wyszczególnienie	Ogółem w tys.	W tym mieszkania o powierzchni użytkowej ^a - w m ²								
		poniżej 30	30-39	40-49	50-59	60-79	80-99	100-119	120-199	200 i więcej
		w % ogółu								
Ogółem 2002	557,9	3,4	9,0	14,4	12,8	21,3	15,3	10,7	10,8	2,2
2011	588,7	2,8	8,2	13,4	12,3	19,6	14,3	11,1	13,3	2,6
Miasta 2002	256,7	4,3	14,3	22,4	16,9	20,7	7,0	5,9	6,8	1,5
2011	287,7	3,9	13,0	20,8	16,5	19,4	7,0	6,5	9,2	2,0
Wieś 2002	301,2	2,6	4,4	7,5	9,4	21,9	22,4	14,8	14,2	2,8
2011	301,0	1,8	3,5	6,4	8,2	19,8	21,3	15,4	17,2	3,2

a W strukturze nie przedstawiono udziału mieszkań o nieustalonej powierzchni użytkowej

W miastach na moment spisu mieszkania o powierzchni użytkowej poniżej 40 m² stanowiły 16,9% ogółu mieszkań zamieszkałych, podczas gdy na wsi jedynie 5,4%. W stosunku do 2002 r. udział tych mieszkań zmniejszył się w miastach o 1,8 p. proc., a na wsi o 1,6 p. proc.

W 2011 r. odsetek mieszkań o powierzchni użytkowej 100 m² i więcej wyniósł w miastach 17,7%, a na wsi – 35,9%. W 2002 r. udziały te kształtowały się odpowiednio: 14,2% i 31,8%.

Tabl. 9. Przeciętna powierzchnia użytkowa i przeciętna liczba izb w mieszkaniach zamieszkałych według okresu wybudowania budynku w m² w 2011 r.

Wyszczególnienie	Razem	Rok oddania budynku do użytku:									
		przed 1918	1918-1944	1945-1970	1971-1978	1979-1988	1989-2002	2003-2007	2008-2011	w budowie	nieustalony
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ²											
Ogółem	80,1	58,2	61,7	69,2	74,6	82,9	101,4	118,9	112,5	119,6	95,2
Miasta	68,8	59,2	64,7	58,2	58,1	67,1	88,0	113,4	97,5	127,8	94,8
Wieś	91,1	56,6	59,6	76,9	93,2	105,9	115,9	123,6	128,0	116,9	95,4
Przeciętna liczba izb											
Ogółem	4,09	2,90	3,16	3,57	4,13	4,43	4,86	5,23	4,98	5,06	4,45
Miasta	3,85	2,91	3,31	3,32	3,82	4,04	4,47	4,98	4,51	5,20	4,42
Wieś	4,31	2,88	3,05	3,74	4,47	5,00	5,27	5,45	5,48	5,02	4,46

W zależności od roku wybudowania budynku, w którym znajduje się mieszkanie różnie kształtuje się wielkość mieszkania wyrażona powierzchnią użytkową. W budynkach wybudowanych przed 1918 r. wyniosła ona 58,2 m², natomiast w budynkach wybudowanych

po 2002 r. była dwukrotnie większa i wyniosła 116,6 m². Ten znaczny wzrost świadczy o poprawie standardów mieszkań zamieszkanym.

5. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne

W okresie międzypisowym zwiększyła się liczba mieszkań wyposażonych w instalacje: wodociąg, ustęp, łazienkę, ciepłą wodę, gaz z sieci i centralne ogrzewanie. W wyniku działań podejmowanych przez władze samorządowe w latach 2002-2011 zmniejszyły się dysproporcje pomiędzy miastem a wsią w wyposażeniu zasobów mieszkaniowych w instalacje techniczno-sanitarne. Było to m.in. efektem wykorzystania środków z funduszy Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Tabl. 10. Wyposażenie mieszkań zamieszkanym w instalacje techniczno-sanitarne w latach 2002 i 2011

Wyszczególnienie	Mieszkania ogółem	W tym mieszkania wyposażone w:							
		wodociąg		ustęp spłukiwany		łazienkę	ciepłą wodę bieżącą	gaz z sieci	c.o.
		razem	w tym z sieci	razem	w tym do sieci				
W tysiącach									
Ogółem 2002	557,9	519,4	412,2	473,4	273,5	480,1	472,7	401,8	406,1
2011	588,7	558,5	460,3	541,9	342,7	529,6	519,2	444,6	456,6
Miasta 2002	256,7	252,0	238,0	245,8	217,1	244,3	243,9	227,2	224,9
2011	287,7	283,1	272,4	280,5	250,7	277,6	275,7	258,5	256,7
Wieś 2002	301,2	267,3	174,2	227,6	56,4	235,8	228,8	174,6	181,2
2011	301,0	275,5	187,9	261,4	92,0	252,0	243,4	186,1	199,9
W % ogółu									
Ogółem 2002	100,0	93,1	73,9	84,8	49,0	86,0	84,7	72,0	72,8
2011	100,0	94,9	78,2	92,1	58,2	90,0	88,2	75,5	77,6
Miasta 2002	100,0	98,2	92,7	95,8	84,6	95,2	95,0	88,5	87,6
2011	100,0	98,4	94,7	97,5	87,1	96,5	95,8	89,8	89,2
Wieś 2002	100,0	88,7	57,8	75,6	18,7	78,3	76,0	58,0	60,1
2011	100,0	91,5	62,4	86,9	30,6	83,7	80,9	61,8	66,4
2002=100									
Ogółem	105,5	107,5	111,7	114,5	125,3	110,3	109,8	110,6	112,4
Miasta	112,1	112,3	114,5	114,1	115,5	113,6	113,0	113,8	114,1
Wieś	99,9	103,0	107,9	114,9	163,2	106,9	106,4	106,6	110,4

W stosunku do 2002 r. najwyższy wzrost (o 63,2%) zaobserwowano w wyposażeniu mieszkań wiejskich w ustęp spłukiwany z instalacją podłączoną do sieci. Przyrost liczby mieszkań zamieszkałych wyposażonych w wodociąg, łazienkę, ciepłą wodę bieżącą, gaz z sieci i centralne ogrzewanie było wyższe w miastach niż na wsi.

Dynamika ogółem przyrostu liczby mieszkań zamieszkałych wyposażonych w poszczególne instalacje była wyższa od przyrostu liczby mieszkań zamieszkałych. Liczba mieszkań zamieszkałych zwiększyła się w stosunku do 2002 r. o 5,5%, natomiast liczba mieszkań wyposażonych np. w wodociąg wzrosła o 7,5%, a liczba mieszkań z ustępem spłukiwanym do sieci o 25,3%. Poprawa stopnia wyposażenia mieszkań zamieszkałych była skutkiem nie tylko przyrostu nowych zasobów mieszkaniowych, ale również przeprowadzonych remontów podwyższających standard już istniejących.

Najbardziej powszechną instalacją w mieszkaniu był: wodociąg i ustęp spłukiwany. W wodociąg wyposażonych było 94,9% mieszkań zamieszkałych (98,4% w miastach i 91,5% na wsi). Ustęp spłukiwany posiadało natomiast 92,1% zamieszkałych mieszkań, (w mieście – 97,5%, a na wsi – 86,9%).

Odsetek mieszkań zamieszkałych na wsi wyposażonych w gaz z sieci wyniósł 61,8%. Wskaźnik ten dla województwa podkarpackiego wypada korzystnie na tle danych krajowych, gdzie do gazu z sieci podłączonych jest 21,2% mieszkań zamieszkałych.

Trzy podstawowe instalacje, tj. wodociąg, ustęp i łazienka posiadało 89,8% zamieszkałych zasobów mieszkaniowych, 96,3% w miastach i 83,6% na wsi. Pomimo bardzo korzystnych zmian w wyposażeniu mieszkań wiejskich w dalszym ciągu były one gorzej wyposażone niż mieszkania w miastach. Nadal 8,0% ogółu mieszkań na wsi nie ma wodociągu wobec 1,4% w miastach.

W miastach najlepiej wyposażone w wodociąg, łazienkę i ustęp były mieszkania powiatu stalowowolskiego (98,3%), Rzeszowa (98,2%) i powiatu mieleckiego (97,9%). Najmniejszy odsetek mieszkań wyposażonych w te instalacje wystąpił w mieszkaniach zlokalizowanych w miastach powiatów: nizańskiego (89,8%), rzeszowskiego (90,4%) i ropczycko-sędziszowskiego (92,7%).

Na wsi najwięcej mieszkań wyposażonych w trzy podstawowe instalacje było w powiatach: leskim (90,7%), tarnobrzescim (87,9%) oraz bieszczadzkiem (87,1%). Najmniejszy udział mieszkań wyposażonych w te instalacje znajdował się w powiatach: przeworskim (79,1%), brzozowskim (80,4%) i nizańskim (80,5%).

Uwzględniając formy własności mieszkań najmniejszy odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg, ustęp i łazienkę występował w zasobach osób fizycznych –

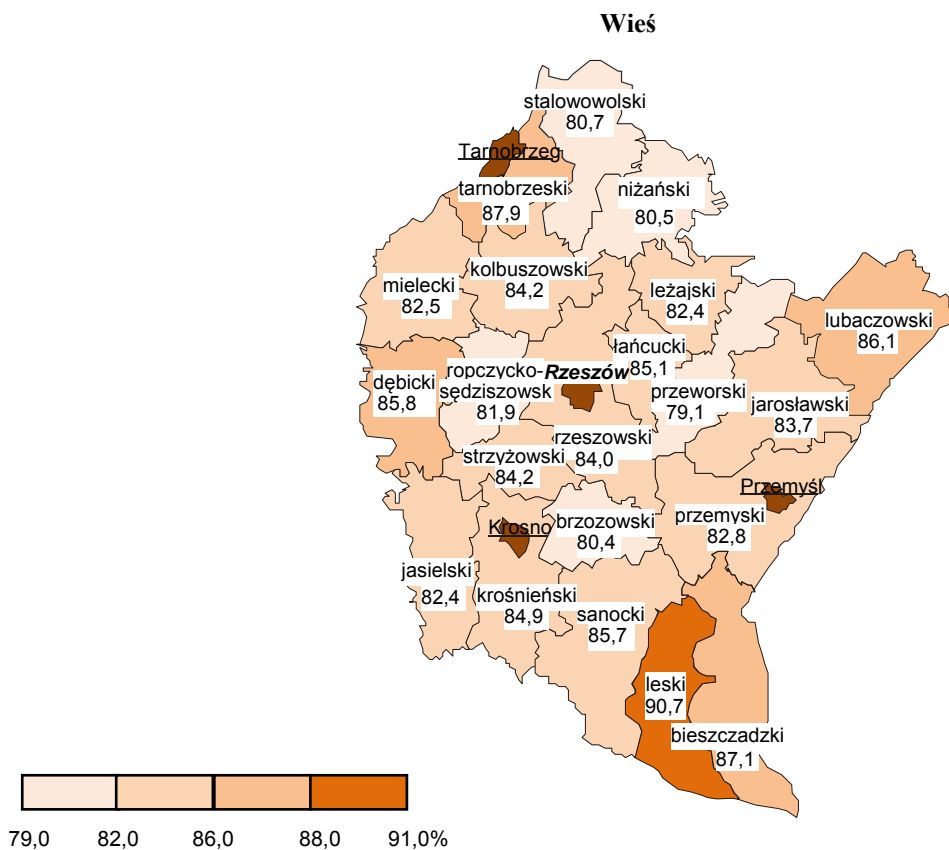
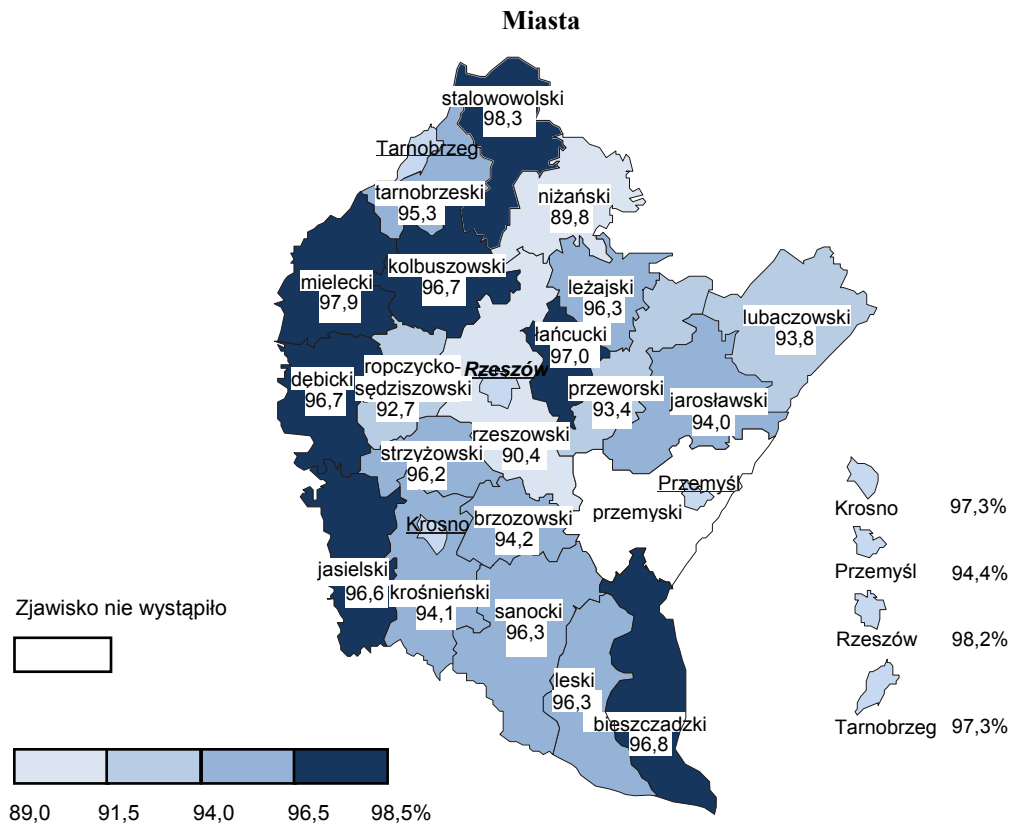
87,4% oraz w zasobach gmin – 92,9%. Najwyższy udział mieszkań wyposażonych w trzy podstawowe instalacje odnotowano w mieszkaniach pozostających w zasobach spółdzielni mieszkaniowych i towarzystw budownictwa społecznego – po 99,9%.

Tabl. 11. Mieszkania zamieszkałe według właściciela mieszkania i stopnia wyposażenia w instalacje w 2011 r.

Wyszczególnienie	Ogółem w tys.	Mieszkania ^a wyposażone w:				Mieszkania bez wodociągu	
		wodociąg, ustęp i łazienkę		wodociąg ^b		razem	w tym bez żadnych instalacji
		razem	w tym z c.o. i gazem z sieci	razem	w tym z c.o. i gazem z sieci		
		w % ogółu					
OGÓŁEM	588,7	89,8	65,0	4,9	0,4	4,8	3,3
w tym stanowiące własność:							
osób fizycznych	443,8	87,4	59,8	6,1	0,4	6,2	4,2
spółdzielni mieszkaniowych	87,8	99,9	96,6	0,0	0,0	0,0	0,0
gmin	27,5	92,9	67,9	4,9	1,6	1,9	1,1
Skarbu Państwa	3,6	94,9	67,1	2,8	0,5	2,2	1,8
zakładów pracy	5,1	93,2	61,0	3,3	0,8	2,8	2,0
TBS	1,1	99,9	73,5	0,1	0,0	0,0	0,0
MIASTA	287,7	96,3	83,0	1,9	0,3	1,4	0,8
w tym stanowiące własność:							
osób fizycznych	160,0	94,8	79,4	2,6	0,3	2,3	1,3
spółdzielni mieszkaniowych	84,6	100,0	97,2	0,0	0,0	0,0	0,0
gmin	25,6	93,7	70,1	4,8	1,6	1,4	0,6
Skarbu Państwa	2,5	96,9	84,9	2,3	0,5	0,7	0,6
zakładów pracy	3,7	95,8	78,8	2,4	0,3	1,1	0,7
TBS	1,1	99,9	73,5	0,1	0,0	0,0	0,0
WIEŚ	301,0	83,6	47,8	7,8	0,5	8,0	5,6
w tym stanowiące własność:							
osób fizycznych	283,8	83,3	48,8	8,1	0,5	8,4	5,9
spółdzielni mieszkaniowych	3,2	99,0	79,6	0,6	0,6	0,4	0,0
gmin	2,0	83,3	38,5	6,6	0,8	8,5	6,8
Skarbu Państwa	1,2	90,5	28,8	3,6	0,6	5,4	4,3
zakładów pracy	1,4	86,5	15,9	5,5	2,1	6,9	5,3

a Bez mieszkań z nieustaloną informacją o instalacjach. b Z ustępem ale bez łazienki, z łazienką ale bez ustępu oraz bez obu tych instalacji.

Mapka 5. Odsetek mieszkań zamieszkałych wyposażonych w 3 podstawowe instalacje techniczno-sanitarne w 2011 r.

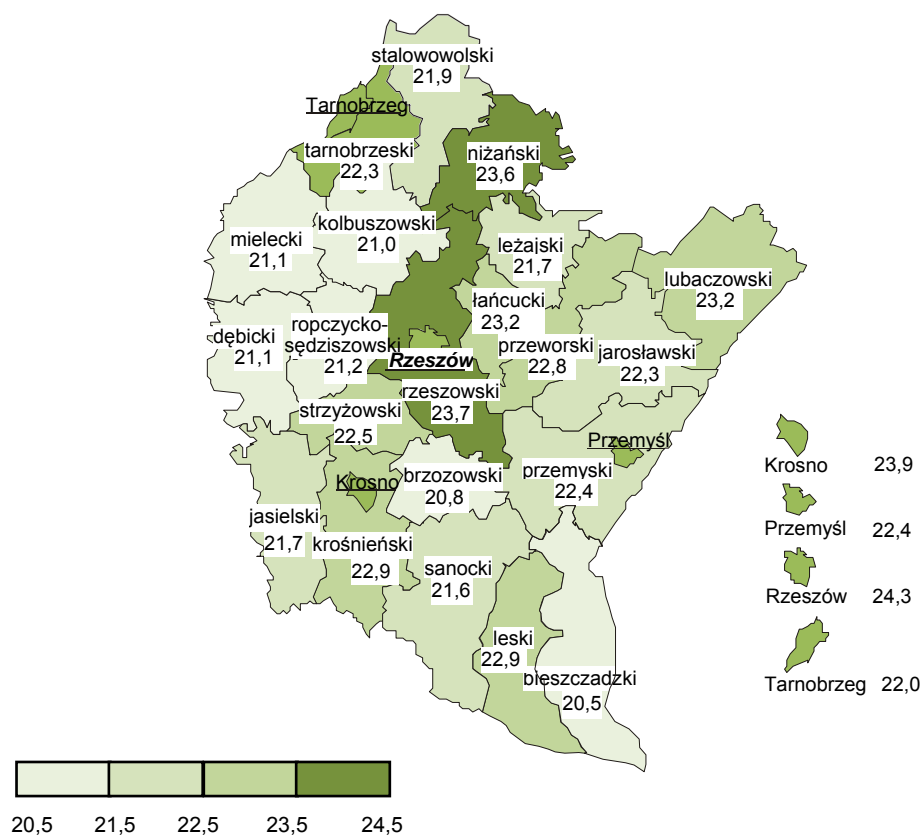
6. Zaludnienie mieszkań

Mierniki charakteryzujące zaludnienie mieszkań w 2011 r. wskazują na ogólną poprawę warunków mieszkaniowych ludności w porównaniu ze spisem w 2002 r.. Świadczy o tym zarówno większa przeciętna liczba osób przypadająca na jedno mieszkanie, izbę, czy pokój, jak również większa przeciętna powierzchnia użytkowa na osobę.

Tabl. 12. Ogólne wskaźniki zaludnienia w latach 2002 i 2011

Wyszczególnienie	Przeciętna liczba osób			Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² na osobę
	w 1 mieszkaniu	na 1 izbę	na 1 pokój	
Ogółem 2002	3,77	0,96	1,29	20,2
2011	3,57	0,88	1,19	22,4
Miasta 2002	3,30	0,88	1,20	19,6
2011	3,03	0,79	1,07	22,7
Wieś 2002	4,18	1,02	1,37	20,6
2011	4,09	0,95	1,30	22,1

Mapka 2. Przeciętna powierzchnia użytkowa w m² na osobę według powiatów w 2011 r.

Na moment spisu przeprowadzonego w 2011 r. na jedno mieszkanie przypadało przeciętnie 3,57 osoby, podczas gdy w 2002 r. wskaźnik ten wyniósł 3,77 osoby na mieszkanie. W stosunku do 2002 r. spadła przeciętna liczba osób na 1 izbę i 1 pokój. Przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę wzrosła o 2,2 m² i wyniosła 22,4 m².

Biorąc pod uwagę liczbę osób przypadających na jedno mieszkanie, izbę, czy pokój zaludnienie było wyższe na wsi niż w mieście. W miastach na 1 izbę przypadało 0,79 osoby, podczas gdy na wsi wskaźnik ten wyniósł 0,95. Osoby mieszkające na wsi miały do swojej dyspozycji mniejszą powierzchnię użytkową, tj. 22,1 m² na osobę w porównaniu z miastami, gdzie na jedną osobę przypadało - 22,7 m².

Największe zaludnienie mieszkań pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej przypadającej na osobę było w powiatach bieszczadzkim (20,5 m²), brzozowskim (20,8 m²) oraz kolbuszowskim (21,0 m²). Najmniejsze zaludnienie wystąpiło w Rzeszowie (24,3 m² na osobę), Krośnie (23,9 m²) oraz powiatach: rzeszowskim (23,7 m²), nizańskim (23,6 m²), łańcuckim (23,2 m²) oraz lubaczowskim (23,2 m²), a nieco mniejsze w powiatach leskim i krośnieńskim (po 22,9 m²).

Tabl. 13. Struktura ludności według liczby osób na 1 izbę w latach 2002 i 2011

Wyszczególnienie	Ludność w tys.	W tym w mieszkaniach z liczbą osób przypadającą na 1 izbę ^a							
		poniżej 0,50	0,50-0,99	1,00	1,01-1,49	1,50-1,99	2,00-2,99	3,00 i więcej	
		w % ogółu							
Ogółem	2002	2083,3	4,0	26,5	19,9	20,3	15,6	10,9	2,6
	2011	2102,1	6,7	29,0	17,5	17,4	13,5	10,3	3,5
Miasta	2002	837,9	5,3	29,8	23,5	19,5	12,3	7,7	1,8
	2011	870,9	9,1	32,9	20,3	16,0	10,6	7,2	2,2
Wieś	2002	1245,4	3,2	24,3	17,6	20,9	17,9	13,1	3,1
	2011	1231,1	4,9	26,2	15,6	18,4	15,5	12,5	4,4

a W strukturze nie przedstawiono udziału ludności w mieszkaniach o nieustalonej liczbie izb.

Według stanu na 31 marca 2011 r. w województwie podkarpackim ok. 14% ludności mieszkało w mieszkaniach uznawanych w naszych warunkach za przeludnione, czyli takich, w których na jedną izbę przypada 2 i więcej osób. Jednocześnie udział osób zamieszkujących w warunkach niskiego zaludnienia, tj. poniżej 1 osoby na izbę wyniósł prawie 36%.

Na wsi w mieszkaniach przeludnionych mieszkało prawie 17% mieszkańców, podczas gdy w mieście odsetek ten wyniósł ponad 9%. W mieszkaniach z mniej niż jedną osobą na 1 izbę mieszkało 42% mieszkańców miast i ponad 31% mieszkańców wsi.

Tabl. 14. Struktura ludności według powierzchni użytkowej przypadającej na 1 osobę w latach 2002 i 2011

Wyszczególnienie	Ludność w tys.	W tym w mieszkaniach o powierzchni użytkowej w m ² na 1 osobę ^a						
		poniżej 5,0	5,0-6,9	7,0-9,9	10,0-14,9	15,0-19,9	20,0-29,9	30,0 i więcej
		w % ogółu						
Ogółem 2002	2083,3	0,8	3,0	10,1	27,0	20,5	21,6	16,8
2011	2102,1	1,4	3,3	9,1	23,0	18,4	21,6	21,0
Miasta 2002	837,9	0,6	3,0	12,5	28,7	21,1	18,8	15,2
2011	870,9	0,9	3,0	10,4	23,5	19,1	20,1	21,4
Wieś 2002	1245,4	0,9	3,0	8,6	25,8	20,1	23,5	17,9
2011	1231,1	1,7	3,5	8,1	22,7	18,0	22,7	20,7

a W strukturze nie przedstawiono udziału ludności w mieszkaniach o nieustalonej powierzchni użytkowej.

W mieszkaniach, w których na 1 osobę przypada 20 m² i więcej, mieszkało 42,6% ludności. W miastach odsetek ten osiągnął poziom 41,5%, a na wsi 43,4%. Udział ludności mieszkającej w mieszkaniach, w których na 1 osobę przypada mniej niż 10 m², wyniósł 13,8% ogółu ludności. W miastach ludność ta stanowiła 14,3%, a na wsi 13,4%.

7. Mieszkania o warunkach substandardowych

Według stanu na 31 marca 2011 r. w województwie podkarpackim znajdowało się 77,1 tys. mieszkań substandardowych, tj. takich, które wyodrębniono ze względu na zły stan techniczny budynku, niedostateczne wyposażenie mieszkania w instalacje lub ze względu na nadmierne zaludnienie. Mieszkania te stanowiły 13,1% ogółu mieszkań zamieszkałych stale.

Wyróżniono trzy kategorie mieszkań substandardowych wraz z kryteriami ich klasyfikacji:

1. Kategoria pierwsza – wyodrębniona ze względu na zły stan techniczny budynku; zaliczono tu:
 - mieszkania w budynkach wybudowanych przed rokiem 1979, z 1 mieszkaniem i z 1 izbą,
 - mieszkania w budynkach wybudowanych przed rokiem 1945, bez kanalizacji,
 - mieszkania w budynkach wybudowanych przed rokiem 1971, bez wodociągu.
2. Kategoria druga – wyodrębniona ze względu na niedostateczne wyposażenie mieszkania w instalacje; obejmuje ona mieszkania bez ustępu, ale z wodociągiem oraz mieszkania bez ustępu i bez wodociągu, znajdujące się w budynkach niezaliczonych do pierwszej kategorii;

3. Kategoria trzecia – wyodrębniona została ze względu na nadmierne zaludnienie, obejmuje mieszkania, w których na 1 pokój przypadało 3 i więcej osób na pokój z mieszkań niezaliczonych do kategorii pierwszej i drugiej.

Tabl. 15. Mieszkania zamieszkałe stale według warunków mieszkaniowych w latach 2002 i 2011

Wyszczególnienie		Ogółem		Mieszkania o warunkach substandardowych			Mieszkania o warunkach standardowych		
				razem	kategoria				
		w tys.	w % ogółu		I	II	III	razem	w % ogółu
Mieszkania									
Ogółem	2002	551,9	108,7	19,7	36,2	39,7	24,1	443,2	80,3
	2011	588,5	77,1	13,1	35,0	26,3	38,7	511,5	86,9
Miasta	2002	253,8	22,4	8,8	20,0	27,3	52,7	231,4	91,2
	2011	287,6	19,1	6,6	19,3	19,4	61,4	268,5	93,4
Wieś	2002	298,1	86,3	28,9	40,4	42,9	16,7	211,8	71,1
	2011	301,0	58,0	19,3	40,2	28,5	31,2	243,0	80,7
Ludność w mieszkaniach									
Ogółem	2002	2083,3	409,1	19,6	25,2	35,4	39,4	1674,2	80,4
	2011	2102,1	327,9	15,6	21,9	18,0	60,0	1774,2	84,4
Miasta	2002	837,9	88,2	10,5	12,5	18,6	68,9	749,7	89,5
	2011	870,9	81,1	9,3	10,0	10,4	79,6	789,8	90,7
Wieś	2002	1245,4	320,9	25,8	28,6	40,0	31,3	924,4	74,2
	2011	1231,1	246,8	20,0	25,9	20,6	53,6	984,3	80,0

W porównaniu z 2002 r. liczba mieszkań substandardowych spadła o 31,6 tys. tj. o ok. 29%. Jest to głównie skutkiem poprawy jakości zasobów mieszkaniowych pod kątem wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne oraz zwiększeniem się wielkości mieszkań. Budynki budowane w latach 2003-2011 odznaczają się wyższą przeciętną powierzchnią użytkową niż te wzniesione w latach wcześniejszych. Ponadto, budynki stare, o złym stanie technicznym zastępowane były nowymi lub zostały rozbudowane. W miastach mieszkania o obniżonym standardzie stanowiły 6,6% zasobów mieszkaniowych zamieszkałych stale, natomiast na wsi – 19,3%.

W momencie spisu w warunkach substandardowych mieszkało 327,9 tys. osób, które stanowiły 15,6% ludności zamieszkałej stale. W miastach warunki substandardowe

dotyczyły 81,1 tys. osób (9,3%), a na wsi 246,8 tys. osób (20,0%).

Wśród mieszkań o obniżonych standardach mieszkaniowych w 2011 r. blisko 39% stanowiły mieszkania z nadmiernym zaludnieniem, które jednocześnie nie zostały zakwalifikowane jako substandardowe ze względu na zły stan techniczny budynku lub niedostateczne wyposażenie w instalacje.

Największy odsetek mieszkań o warunkach substandardowych znajdował się w powiatach: przemyskim (20,4% zasobów mieszkaniowych zamieszkałych stale), brzozowskim (18,7%), niżańskim (18,5%) oraz kolbuszowskim (18,4%). Pod względem liczby osób zamieszkałych stale najwyższy odsetek ludności mieszka w warunkach substandardowych w powiatach: przemyskim (20,0% osób zamieszkałych stale), kolbuszowskim (19,7%), brzozowskim (19,1%) oraz ropczycko-sędziszowskim (19,0%).